

MYÖTÄOTE

Elämäntapaliiton mielipidelehti

Nro 4 / 2003 • Irtonumero 4 €

10 VUOTTA
YHTEISKUNNAN
MURROKSESSA

ELÄMÄNTAPA-
LIITON VIRSTAN-
PYLVÄÄT

MITÄ
MIETTIVÄT
LIITON
RAKENTAJAT
NYT?

PAAVO
LIPPOSEN
JA MATTI
VANHASSEN
NÄKEMYKSET

LAPIN
TUULISILTA
TUNTUREILTA

TIMO SEUTU
JA MUUT
VUODEN
PALKITUT
ESITTELYSSÄ

10-vuotias
Suomen Elämäntapaliitto
HAASTEIDEN EDESSÄ

Kymmenvuotias uusien haasteiden edessä

Suomen Elämäntapaliitto ry. juhlii tänä vuonna 10:tta toimintavuottaan. Tässä lehdessä esitellään liiton eri toimijoiden, työntekijöiden ja luottamushenkilöiden, näkemyksiä kuluneesta kymmenestä vuodesta. Neljän aiemmin itsenäisen ja erityyppistä toimintaa samalla kentällä harjoittaneen järjestön sulautuminen ei ollut helppo prosessi, eikä yhteinen alkukaan ollut vailla säröjä. Tänään Elämäntapaliitto on kuitenkin yhtenäinen ja samaan suuntaan toimiva järjestö, jonka elämää ja työskentelyä vanhat kummitukset eivät häiritse.

Tämä on juuri tässä hetkessä myös erittäin tärkeää. Liitto kohtaa ensi vuonna maamme historiassa poikkeuksellisen alkoholipoliittisen muutoksen. Alkoholiverotusta lasketaan tarkoituksena suunnata laajentuneen Euroopan unionin oloissakin päihteiden kysyntä kotimaisille markkinoille ja näin turvata valtion verotuloja ja suomalaisia työpaikkoja. Varmasti tiedämme veronalennuksista vain sen, että alkoholi halpenee Suomessa ja että siitä huolimatta sitä on vielä halvemmalla saatavissa Virosta – vaikka pakettiautollisen verran joka päivä.

Stakes arvioi, että alkoholin hinnan aleneminen johtaa kokonaiskulutuksen lisääntymiseen nopeasti noin kahdella litralla absoluuttista alkoholia henkeä kohti. Tämän seurauksena alkoholiin liittyvät sairaudet ja kuolemat sekä väkivalta lisääntyvät. Tähän synkkään, mutta realistiseen profetiaan vastaamiseksi valtioneuvoston on tarkoitus hyväksyä alkoholipoliittinen ohjelma, toivottavasti se on käsissämme ennemmin kuin myöhemmin.

Lokakuinen valtioneuvoston aiheesta tekemä periaatepäätös ei erityisiä eväitä antanut, järjestöjen oma päihdeohjelma onneksi enemmän. Parhaiten alkoholiin liittyviin ongelmiin pystyvät nyky-yhteiskunnassa vastaamaan järjestöt – eivät kukin yksinään, vaan laajoja ja ennakkoluulottomia kumppanuuksia muodostaen. Tämän myös rahoittajat toivottavasti ymmärtävät. Ennaltaehkäisy on halvinta hoitoa.

Eniten saatavuuden lisääntyminen ja hinnan aleneminen vaikuttaa lasten ja nuorten ohella suurkuluttajiin, joiden juominen on muodostumassa terveyttä ja työkykyä uhkaavaksi tekijäksi. Aikana, jolloin psyykkiset sairaudet ovat työelämän suurin yksittäinen poissaolojen ja eläkepäätösten syy ja jolloin kaikin keinoin pyritään pidentämään kansalaisten työuraa, erityistä huomiota tulisi kiinnittää alkoholin käyttöön. Psyykkiset ongelmat ja alkoholi sekä työkyky ja alkoholi käyvät käsi kädessä. Tähän haasteeseen Elämäntapaliitto on ensi vuonna tarttumassa.

Hauskaa joulua ja hallittua uutta vuotta,

Vertti Kiukas
toiminnanjohtaja

Päätoimittaja:

Vertti Kiukas
vertti.kiukas@elamantapaliitto.fi
puh. (09) 4132 1101

Tukiryhmä:

Kristiina Ahonen, Seppo Haapanen,
Antti Honkonen, Irma Kemppainen,
Riitta Pakaslahti, Hillervo Perttunen,
Marjatta Vehkaoja

Julkaisija:

Suomen Elämäntapaliitto ry

Toimitus:

Myötäote / Elämäntapaliitto
Paasivuorenkatu 5 B, 7. krs
00530 Helsinki

Kansikuva:

Antti Honkonen: Vuoden 2003
elämäntapaliittolainen Timo Seutu

Taitto:

Textime Oy

Seuraava lehti:

1/2004 • maaliskuu 2004

Ilmoitukset:

Hinnat erikseen

Tilaushinta:

13,50 € / vuosikerta

Tilaukset:

Marja Saavalainen,
marja.saavalainen@elamantapaliitto.fi
puh. (09) 4132 1107

Painotyö:

Kirjapaino Jaarli Oy, 2003
Painos 4000 – 6000 kpl

ISSN 0783-6570

Joulukuu
2003

SISÄLLYS

Pääkirjoitus	2
Hyvää joulua	3
10 vuotta - mitä on saatu aikaan?	4
Virstanpylväitä	6
Neljä näkökulmaa	9
Järjestöjen tärkeä rooli alkoholihaittojen torjunnassa	12
Gallup	14
Tosiasioita alkoholista vuodelta 1916	15
Pääministeri Matti Vanhasen ajatuksia	16
Vuoden yhdistys	18
Ihmisenvirka-tunnustus	19
Vuoden elämäntapaliittolainen	20
Lähdepankki	19
Toimintakeskuskehut Kemiin	21
Elämäntapaliiton toiminta ja palvelut	22
Kuka kukin on Elämäntapaliitossa	24
Onnittelemme 10-vuotiasta Elämäntapaliittoa	26
Ehkäisevää ja häikäisevää päihdetyötä ja yötä	27
Lähdepankki	28
Ristikön 3/2003 ratkaisu	28
Silppusäkki	29
Ristikko 4/2003	31

MYÖTÄOTE-TEEMA

Elämäntapaliitto
10 -vuotias

Sivut 3-17

*Hyvää joulua ja
onnellista
uutta vuotta!*

Elämäntapaliitto toivottaa kaikille
jäsenilleen, yhteistyökumppaneilleen,
sidosryhmilleen ja ystävilleen
oikein rauhallista joulua ja
menestyksestä uutta vuotta!

Kiitos yhteistyöstä vuonna 2003,
jatketaan vuonna 2004!

Luontoa säästääksemme
emme lähetä tänä vuonna joulukortteja.

Suomen Elämäntapaliitto ry

10 VUOTTA - MITÄ ON SAATU AIKAAN?

Riitta Pakaslahti
Elämäntapaliiton kehittämisspäälikkö

Tämä on monella tavalla vaikuttanut mahdollisuuksiin vähentää päihteiden käytöstä aiheutuvia haittoja ja edistää raittiutta. Yksinkertaistaen on kyse markkinoiden alueen laajenemisesta ja yksilöllistymisestä. Sosiaalisen pääoman lähteitä on kadonnut ja uusia löytynyt. Pohjoismaisen hyvinvointivaltion perusteita ja toteutusta on arvioitu uudelleen.

Tämä kaikki on heijastunut heiluriliikkeenä, epätietoisuutena, epävarmuutena ja operatiivisuuden heikkoutena kansalaisten hyvinvoinnin ylläpitämisessä eri tahoilla yhteiskunnassa.

Myös päihdehaittojen ehkäisyn monitahoista tehtäviä on yritetty jäsentää markkinaehtoisesti.

Työn sisällön kannalta se on merkinnyt esimerkiksi terveyslähöisen, yksilöllisen selviytymisen painottamista. Monelta taholta on lainattu ehkäisevän työn vaikuttavuuden arviointikaavoja. Järjestöjä on vaadittu toimimaan kuin yrityksiä: sijoittamaan pääomaa kehittämiseen, tuoteistamaan ja myymään.

Ehkäisevälle päihdetyölle ja erityisesti järjestötyölle on asetettu paljon ja usein ristiriitaisia vaatimuksia. Sattumanvaraisista lähtökohdista nousevan arvioinnin kohteena oleminen häiritsee edelleenkin pitkäjänteistä toiminnan kehittämistä järjestöissä.

Uusia toimintamalleja

Kymmenen vuotta sitten yhdistyneet raittiusjärjestöt ryhtyivät luomaan uusia toimintamalleja. Arviot niiden kyvystä luoda aitoja kosketuspintoja kansalaisyhteiskuntaan olivat olleet varsin tyyliä. Aivan eri

Elämäntapaliiton kymmenvuotinen taival on sattunut yksin koko yhteiskuntaa läpäisevän yhteiskuntapoliittisen ja kulttuurisen murroksen kanssa. Yhteiskunnan kehitys on vaikuttanut suomalaisten mahdollisuuksiin, haluun, kykyyn ja tapaan käyttää alkoholia ja muita päihteitä. Ihmiset elävät rinnakkain noudattaen sallitusti erilaisia elämäntyyliä.

tavalla kuin edeltäjänsä järjestöt joutuivat nyt perustelemaan toimintaansa ja osoittamaan sen tuloksellisuutta.

Elämäntapaliittoon saatiin edeltäjiltä eväiksi kestävä arvot, elinkelpoisiksi osoittautuneita toimintamalleja, yhteinen halu puhutella ja lähestyä kaikkia ihmisiä ja kehittää toimintaa vuoropuhelussa heidän kanssaan.

Ensimmäiset vuodet jouduttiin toimintaa suuntaamaan vuosisadan laman kourissa. Elämäntapaliitto otti kaikin voimin osaa syrjäytymisen ehkäisyyn ja ennätystyöttömyyden seurausten lievittämiseen. Laman ja järjestöväkeä koetelleen yhdistymisprosessin puserruksessa syntyi mo-

nimerkityksinen ja tulevaisuushenkinen iskulause ELOssa ollaan!

Tärkeää on, että järjestöjen yhdistymiseen liittyneen arvioinnin tuloksena kansalaisjärjestömuotoista ehkäisevää toimintaa arvotettiin rahoituksesta päättävien taholla korkealle ja järjestöjen avustamista jatkettiin. Samaan aikaan kuntien ehkäisevä päihdetyö eriytyi ja vasta vuonna 2000 näkyi ensimmäisiä merkkejä siitä, että vastuunkantajia ja toiminnan organisaatiota ryhdyttiin uudelleen yhteisesti etsimään.

Poliittisten puolueiden kiinnostus alkoholiasioihin on koko tämän ajan ollut laimeaa. Kaikissa viime vuosina valmistuneissa terveysohjelmissa alkoholiongelmien on nyttemmin nostettu keskeiseen asemaan. Valmisteverojen alennus näyttää nyt mobilisoivan vastuunkantajien etsintää.

Millaisia kosketuspintoja ehkäisevän työn järjestöillä tänään on yhteiskuntaan? Miten ne ovat onnistuneet säilyttämään ja luomaan omintakeista lähestymistapaa ja tavoitteenasettelua?

Onko järjestöillä sidosryhmiä ja jäsenistöä, jotka olisivat nyt aktivoitavissa, kun ryhdytään rakentamaan uutta kumppanuutta alkoholiohjelman toteuttamiseen?

Ehkäisevän päihdetyön erikoisosaamista

Kun Elämäntapaliittoa arvioidaan, järjestö on nähtävä osana toimintakenttää, jonka muodostavat ehkäisevä päihdetyötehtävät tahot ja yhteiskunta haasteineen niiden ympärillä.

Tässä valossa nähdään varmasti parhaiten kymmenvuotisen toimintarupeaman aikana tehtyjen valintojen kestävyys, parhaat toiminnalliset saavutukset, mutta myös organisaation heikkoudet, joihin tulevaisuutta ennakkoiden tulisi kiinnittää huomiota.

Kymmenen vuoden aikana Elämänta-

paliitto on voinut valtakunnallisissa verkostoissa ja yhteistyöjärjestöissä vaikuttaa ehkäisevän päihdetyön uuden, ihmisten omaehtoista selviytymistä painottavan lähestymistavan vahvistumiseen.

Samalla olemme ryhmittyneet siihen sosiaali- ja terveysjärjestöjen joukkoon, joka on painokkaasti vaatinut hyvinvointipalvelujen ja sosiaaliturvan kehittämistä. Elämäntapaliiton näkemyksen mukaan se on myös päihdekysymysten hallinnan kannalta olennainen asia. Kansainvälisesti olemme mukana EU-tason verkostossa, jonka tarkoitus on toimia vastapainona alkoholijuomateollisuuden vaikutukselle unionissa.

Olemme onnistuneet siinä, että Elämäntapaliiton tavoitemielikuva on julkisuudessa myönteinen, avara ja yhteistyöhakuinen.

Elämäntapaliitto on kehittänyt ehkäisevän päihdetyön erikoisosaamista, palvelutoimintaa ja asiakas- ja kansalaislähtöistä ajattelua tähän työhön. Pitkäjänteisyys on tuottanut toimintamalleja, jotka arvioiden mukaan soveltuvat hyvin nykyaikaiseen ehkäisevään työhön. Ne ovat herättäneet kiinnostusta mitä erilaisimpien ammattilisten ja kansalaisyhteisöjen piirissä.

Monimuotoista yhteistyötä

Useimmat kehittämishankkeet Elämäntapaliitto on viime vuosina toteuttanut yhteistyössä muiden ehkäisevän työn toimijoiden kanssa. Yhteistyömme kattaa kunnat, yritykset ja muut kansalaisjärjestöt. Jatkossa Elämäntapaliitto haluaa edelleen hakeutua sellaisiin uusiin kumppanuuksiin, joissa toimintaamme voidaan hyödyntää nykyistä laajemmin.

Oma arvioni on, että Elämäntapaliitto on yhteiskunnallisesti erittäin arvokas

Olemme onnistuneet siinä, että Elämäntapaliiton tavoitemielikuva on julkisuudessa myönteinen, avara ja yhteistyöhakuinen.

järjestö, jolla on tulevaisuus. Tämä tulevaisuus pitää ottaa haltuun. Näen myös myönteistä taitekohtaa järjestön kehityksessä. Eräs merkki siitä on, että pitkstä aikaa Elämäntapaliitto tavoittaa toiminnallaan nuoria ja suuntautuu siihen myös jatkossa. Nuoria ihmisiä oppilaitoksista ja pelkästään oman kiinnostuksensa perusteella hakeutuu Elämäntapaliiton toimijoiksi.

Alkoholia ja päihteitä tarkastellaan pääosin terveyden ja järjestyksenpidon asiana. Kestävään sosiaaliseen kehitykseen tähtäävä ohjelmallinen työ sekä kansallisesti että kansainvälisesti ei juuri huomioi päihteitä. Tämä saattaa olla eräs syy siihen, ettei päihdekysymykseen liity kansalaisten tasolla sitä dynamiikkaa, joka saattaisi aktivoida aitoa poliittista kiinnostusta ja vaikuttamisen halua.

Jos Elämäntapaliitto haluaa osaltaan toimia niin, että globalisaation, EU:n sisämarkkinoiden rakentamisen ja laajenemisen yhteiskunnalliset seuraukset päihteiden käytön osalta pysyvät hallinnassa, tulevaisuus vaatii edelleen eettisesti perusteltua, käytännönläheistä ja laadukasta toimintaa. ●

Artikkelin kirjoittaja, Elämäntapaliiton kehittämispäällikkö Riitta Pakaslahti.

Elämäntapaliiton 10. liittokokous pidettiin viime kesäkuussa Lappeenrannassa.

Elämäntapaliiton

VIRSTANPYLVÄITÄ

1993

Perustava kokous 14.8.1993, Elohoivi, Vihti.

- Yhteistyöjärjestö Suomen Elämäntapaliitto ry:n perustamissopimuksen vahvistivat työväenraittiusjärjestöt Suomen Elämäntapaliitto Elo ry, Kansan Raittiusliitto ry ja Kunnan Elämä ry sekä Suomen Akateeminen Rahtiusliitto ry.

- Uuden liiton puheenjohtaja **Vesa Karvinen**, varapuheenjohtaja **Sakari Lehtinen** ja sihteeri/toiminnanjohtaja **Ilo Siimes**.

1994

1. vuosikokous 4.6.1994, Elohoivi, Vihti.

- Ensimmäiset talouden ja toiminnan suuntaviivat ja tavoitteet, joissa suuri painotus elämänhallintataitojen kehittämiseen.

- Uudeksi puheenjohtajaksi **Jaakko Kuusela**.

- Palvelunimikkeissä mm. Vapauttava nauru, Lääkeriippuvuus-puhelinpalvelu, Paukunvartiointi ja Oma pää – oma päätös -koululaisten tupakoinnin vastainen toiminta.

1995

Ylimääräinen vuosikokous 6.5.1995, Elohoivi, Vihti.

- Kurssi- ja lomahotelli Elohoivi liiton omistukseen.

- Uutena sihteeri/toiminnanjohtajana **Seppo Lind**.

2. vuosikokous 17.6.1995, Elohoivi, Vihti.

- Liitto määrittelee toimivansa ehkäisevän päihdetyön alueella ja tukevansa suomalaisten elämänhallintaa hyvinvoinnin ja elämänlaadun parantamiseksi.

- Ensimmäinen sääntömuutos, jossa hallituksen jäsenille tuli kaksivuotiskaudet.

- Kansalaisten kohtaamispaikkoina olevalle viidelle Elokololle tavoitellaan uusia kumppaneita.

1996

3. vuosikokous 18.5.1996, Vaherma, Nummi-Pusula.

- Ensimmäinen toiminta-ajatus hyväksyttiin: "Suomen Elämäntapaliitto toimii ehkäisevän sosiaali- ja terveyspolitiikan alalla yhteiskunnallisesti merkittävänä ehkäisevän päihdetyön asiantuntija-, koulutus- ja yhdyskuntatyön palveluita tuottavana kansalaisjärjestönä. Liitto edistää terve-

yttä ja sosiaalista turvallisuutta kansalaisten näkökulmasta."

- Kurssi- ja leirikeskus Vaherma vuokrataan liitolle.

- Uni- ja unettomuusasiat nousevat esille.

- Jaetaan ensimmäiset tunnustukset toimijoiden kannustamiseksi,

1997

4. vuosikokous 7.6.1997, Hepokatti, Tampere.

- Liiton varsinaisen toiminnan menot olivat 4,8 Mmk.

- Järjestö- ja toimijaverkko laajenee sillä 26 perustajajärjestön lisäksi on tullut 17 kannatusjärjestöjä jäseniä. Kansalaisten kohtaamispaikkoja on 8.

- Työttömien aktivointikursseja (TAK).

- Tarinatreenejä syrjäytymisvaarassa oleville nuorille.

- Elokolo-nimike tavamerkiksi. Elokoloissa 42 000 käyntikertaa.

1998

5. vuosikokous 6.6.1998, Luonnonmaa, Naantali.

- Toiminta-ajatusta lyhennettiin ja nyt "liitto toimii päihdehaittojen ehkäise-

seksi terveyttä ja sosiaalista turvallisuutta edistäen”.

- Hauskasti & Hallitusti! -ohjelma vielle.
- Raja-Karjalan alueen EHKÄPÄ-toiminta voimistuu.
- Työttömille PITKO-kursseja.
- Kuntoliikuntaa mukaan Kilpisjärven vaihtoehoisen liikuntajuhannuksen lisäksi mm. Kunnossa Kaiken Ikää -toiminnoilla.

1999

6. vuosikokous 12.6.1999, Kisahalli, Helsinki.

- Toinen sääntömuutos, jossa kannatusjäsenjärjestön nimikkeeksi tuli yhteistyökumppanijäsen.
- Lisäksi henkilökannatusjäsenyys poistui säännöistä ja tilalle tuli Ihmisenvirka-toiminta.
- Kokous pidettiin TUL:n liittokokouksen yhteydessä, johon liittyen järjestimme City-elämysrasti. Eläntarhan kentälle tuli liittomme nimissä muistolaatta elämäntaustapuheilija **Hannes Kolehmaiselle**.
- Hallitukselta kannanotto: ”Asunnottomuus pahentaa päihdeongelmia”.

2000

7. vuosikokous 10.6.2000, Elohoivi, Vihti.

- Keskeisinä etenemisalueina verkosto-ohjelma, tuotteistaminen ja markkinointi sekä toiminnan vaikuttavuuden arviointi.
- Avaintulosalueissa kärjessä selviytymistaidot.
- Koulu- ja kasvatusprojekteissa huomiota mm. odottavat äidit.
- Huumeidenhaitat esille.

2001

8. vuosikokous 9.6.2001, Illusia, Rovaniemi.

- Aiempi toiminta-ajatus käännetään muotoon: ”Elämäntapaliitto edistää terveyttä ja sosiaalista turvallisuutta päihdehaittoja ehkäisemällä”.
- Elon kevät -pohdintaprosessissa mm. laatuvaatimusten tarkastelua, paikallisen asiantuntemuksen lisäämistä ja kansainvälistymistä.
- Tasavallan presidentti **Tarja Halonen** vieraili Helsingin Elokolossa Asunnottomien yönä 17.10.
- Flirtti-toimintaa.
- Liitto saa harteilleen Asunnottomien yö -kansalaistoiminnan vetämisen.

Tasavallan presidentti Tarja Halonen vieraili Elokolossa kotikaupunginosassaan Helsingin Kalliossa Asunnottomien yönä 17.10.2001 ja veti luonnollisesti mukanaan tapahtumaan ison joukon tiedotusvälineiden edustajia.

2002

9. vuosikokous 8.6.2002, Takatasku, Lahti.

- Tasavallan presidentti Tarja Halosen kirjallisessa tervehdyksessä vuosikokoukselle ilmaistaan huolestuminen päihteen käytön ja siitä aiheutuvien haittojen kasvusta niin aikuisten, kuin erityisesti nuorten – myös tyttöjen – keskuudessa.
- HUU-MAA-hanke.
- Vauvavoima-hanke äideille ja tulevaisuudentoivoille.
- Vaherman kurssi- ja leirikeskuksen vuokraus päättyi.
- TUL:n Syksyn Kuntoviikot liiton ohjelmistoon.
- Elokoloverkostossa mukana 18 toimintakeskusta, joissa oli vuositasona 114 648 käyntikertaa.
- Varsinaisen toiminnan kulut ilmaistiin ensikerran euroina: 1.545.177,18 euroa, josta summasta hieman yli puolet on Raha-automaattiyhdistyksen (RAY) avustusta.

2003

10. vuosikokous 7.6.2003, Linnoitus, Lappeenranta.

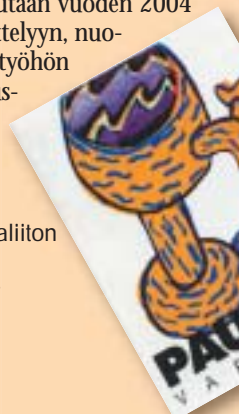
- Jäsenjärjestöjä on nyt kuutisenkymmentä, joista 26 äänivaltaisia ja muut yli 30 yhteistyökumppanijäseniä. Tuoreimpina tulijoina ovat työväenliikkeen nuoris- ja varhaisnuorisjärjestöt.
- Uudeksi sihteeri/toiminnanjohtajaksi Vertti Kiukas.
- Valmistaudutaan vuoden 2004 Elon kevät -käsittelyyn, nuorisoyhteistyöhön ja työväen raittiusliikkeen 90-vuotisjuhliin.

Oik: Elämäntapaliiton esitemateriaalia vuosien varrelta.

2004

- Euroopan yhdentyminen tuo muassaan alkoholintuonnin ja -juonnin vapautumisen.
- Liiton Hauskasti & Hallitusti – alkoholinkäyttö on taitolaji -ohjelma tulee tositetiin!
- Lähtulevaisuuden tavoitteisiin kuuluvat tarkan taloudenpidon ohella mm.: 1) Elämänilon ja -halun, toimintakyvyn ja jaksamisen sekä ympäristövastuullisen elämäntavan vahvistuminen arjessa, 2) Päihteen ja tupakan kysynnän sekä näiden aineiden haittakäytön väheneminen, 3) kansalaisten osallistumismahdollisuuksien ja sosiaalisten oikeuksien puolustaminen.

ah!
18.11.2003

Yhdistyminen,
nykyinen toiminta,
tulevaisuus

4 NÄKÖKULMAA

Elämäntapaliitosta

Vesa Karvinen, ensimmäinen puheenjohtaja, naurukouluttaja

Miksi perustajaliitot yhdistyivät Elämäntapaliitoksi?

Suurin vanhoista taustayhteisöistä, Sos.dem. raittiusliitto, oli tehnyt uusia toimintalinjauksia jo vuonna 1990. Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö käynnisti raittiusjärjestöorganisaation uudistamista koskevat neuvottelut keväällä 1992. Rahoittajien toive oli yksiselitteinen: päällekkäisyyttä oli purettava, organisaatioita kevennettävä, työmuotoja uudistettava ja yhteistyötä lisättävä.

Taustalla oli myös perinteisen kansanliikepohjaisen raittiusliikkeen hiipuminen: kansanliike rapistui, järjestöllinen, kunnallinen ja valtiollinen byrokratia jäi enää pönkittämään toimintaa.

Miksi juuri nämä tulivat kumppaneiksi samaan liittoon?

Järjestöillä oli vasemmistolaisia taustoja sekä kokemuksia yhteistyöstä jo aiemminkin, mm. työväen raittiuspäivän järjestämisestä.

Miltä yhdistyminen tuntui?

Alussa taisi olla pientä hoipertelua ja vanhoista kaavoista kiinni pitämistä. Luovuustutkijoiden mukaan tärkeintä ei ole uuden keksiminen, vaan vanhan unohdaminen. Ei se heti onnistunut, mutta myöhemmin uusien toimintamuotojen myötä löytyi myös entistä enemmän yhteisiä nimittäjiä.

Miten yhdistymisneuvottelut sujuivat?

En muista, että verissäpäin olisi tapeltu.

Uuden liiton alkutaipaleen iloja ja kiroja?

Suurimmat murheet olivat talouden ja kiinteistöjen toiminnan järjestämisessä. Kun tämä pohja saatiin rakennettua, ilojakin alkoi löytymään.

Mitä uudelta liitolta haluttiin, mistä

Elämäntapaliitto on juuri syntynyt Elohovissa pidetyssä kokouksessa. Vasemmalta Antti Palokangas (Elo), Sakari Lehtinen (Kunnon Elämä), Tuulikki Helsti-Towalski (Suomen Akateeminen Raittiusliitto), Antti Holopainen (Kansan Raittiusliitto), Ilpo Siimes (Elo) ja Vesa Karvinen (Elo), joka valittiin uuden liiton ensimmäiseksi puheenjohtajaksi.

Elämäntapaliiton toiminta-ajatus syntyi?

Ajateltiin, että tärkein lähtökohta on toimiminen arkipäivän tasolla kansalaisten keskuudessa. Tarvittiin järjestöä, joka pystyy lähestymään syrjäytymisvaarassa olevia ja jo syrjäytyneitä ihmisiä ja auttamaan elämänmuutosten melkskeessä tukea tarvitsevia. Myös päihdetyö haluttiin säilyttää yhteisessä toiminta-ajatuksessa.

Vastasiko uusi liitto järjestönne ajatuksia, syntyikö "toivottu lapsi"?

Perusidea on säilynyt edelleenkin samana, korkeintaan vain jalostunut ja kehittynyt paremmaksi.

Miten Elokolot tulivat mukaan?

Kansalaisten kohtaamispaikka-ideaan käytiin tutustumassa jo 1980-luvun lopulla ruotsalaisessa Verdandi-järjestössä. Uuteen toiminta-ajatukseseen Elokolot tuntuvat istuvan oikein hyvin.

Kommentoi henkilöjäsenyyden vaihtu-

mista Ihmisenviraksi?

Sopii varmasti paremmin kansalaislähtöiseen työhön, johon ei välttämättä haluta kovin tiukasti sitoutua.

Miten Elämäntapaliitto on 10 vuoden aikana mielestäsi kehittynyt?

Mielestäni paljon paremmin, kuin ehkä alussa arveltiin. Järjestöllä on ollut jämäköitä vetäjiä ja langat ovat pysyneet hyvin kasassa.

Mikä on ollut parasta ja mitä puutteita on ollut?

Hyvää on ollut monipuolisesta toiminnasta rakentunut asiantuntijajaimago. Järjestö on löytänyt hyvin oman roolinsa ja paikkansa. Elämäntapaliiton kannanotot voisivat vieläkin olla ajankohtaisempia ja terävämpiä.

Miten kehittäisit liiton nykyistä toiminta-ajatus?

En suuremmasti tässä vaiheessa ryhtyisi remontoimaan.

Elämäntapaliiton ensimmäinen puheenjohtaja Vesa Karvinen. Kuva: Raimo Kilpiä.

Kerro joku mukava muisto tai hauska juttu Elämäntapaliiton ajoilta?

Kun käynnistelin näitä ensimmäisiä naurukursseja, tapasin Elohovissa naisen, joka ei kovinkaan paljoa naureskellut - silloin. Muutama vuosi sitten meidät vihitettiin. Se oli hauska juttu.

Mitä toivot Elämäntapaliiton saavutaneen vuonna 2014, kun työväen raittiusliike täyttää 100 vuotta?

Minulle hyvin riittää, kun silloinkin liitto muistaa puolustaa köyhiä ja sorrettuja ja tuottaa toimillaan iloa ihmisille.

Mitä muuta haluaisit kertoa lehden lukijoille?

Myötäote-lehden nimi keksittiin Susitaipaleella Ilomantsin korvessa. Toivottavasti liiton ja lehden elämä ei ole enää mitään korpitaivalta, vaan sileääkin asfalttia löytyisi!

Antti Holopainen, hallituksen jäsen 1993–2001

Miksi perustajaliitot yhdistyivät Elämäntapaliitoksi?

1980-luvun lopulla alettiin puhua vanhentuneista "Turmiolan Tommi" -henkeä vaalivista, tarpeettomista, mutta yhteiskunnan tukea nauttivista raittiusjärjestöistä. Runsasta valtakunnallisten raittiusjärjestöjen määrää pidettiin myös erityisesti Raha-automaattiyhdistyksen taholta kielteisenä. Ainakin edustamani

"Myötäote-lehden nimi keksittiin Susitaipaleella Ilomantsin korvessa."

järjestö Kansan Raittiusliitto otti jo hyvissä ajoin kritiikin vakavasti ryhtyen uudistamaan toimintaansa.

RAY edellytti kuitenkin toiminta-avustuksen säilyttämisen ehtona uusien yhdistettyjen kattojärjestöjen perustamista. RAY:n avustus suuntautui jatkossa vain näille kattojärjestöille, joten valittavia realistisia vaihtoehtoja oli vain yksi eli lähteä mukaan uuden kattojärjestön perustamishankkeeseen. Työväenliikettä ja opiskelijoita lähellä olleet järjestöt kokivat tuossa tilanteessa ilmeisesti eniten yhteen kuuluvuutta lähtien sekä yhteiskunnallisen että päihdepoliittisen tilannearvion yhteisestä hahmottamisesta.

On huomioitava, että koska yhdistymisprosessin merkittävin tekijä oli ulkoinen taloudellinen pakko, prosessi ei ainakaan Kansan Raittiusliitossa edennyt kivuttomasti. Lopputulostakaan ei aivan täsmällisesti kuvanne käsite "yhdistyminen". Säilyivähän perustajaliitot itsenäisinä Elämäntapaliiton jäsenjärjestöinä. Täsmällisempää olisi puhua uuden yhteisen kattojärjestön perustamisesta. Samat järjestöt kuuluivat aikaisemmin yhteiseen Raittiusjärjestöjen liittoon, joka tuossa prosessissa lopetti toimintansa.

Ristiriitaisuuksista huolimatta uuden kattojärjestön perustaminen nähtiin mahdollisuutena turvata monien mm. Kansan Raittiusliiton piirissä kehitettyjen toimintaideoiden jatkuvuus. Jatko onkin osoittanut näiden arvioiden osuneen oikeaan.

Miksi juuri nämä tulivat kumppaneiksi samaan liittoon?

Ainakin kolmea valtakunnallista perustajajärjestöä yhdistänyt työväenjärjestöihin ja niiden toimintaperinteeseen nojaava tausta lienee ollut yksi luonnollinen yhteistyöhakuisuuden perustekijä. Kaikilla järjestöillä näytti tuolloin olevan yhteinen näkemys päästä "Turmiolan Tommi" -imagon julkisesta rasitteesta pyrkimällä "elämäntapatoiminnaksi" määritellyn lähestymistavan kautta tukemaan mm syrjäytyneiden ja syrjäytymisvaarassa olevien toimintaa ja optimismia.

Mitä yhdistyminen tuntui?

Alkuun oli kohtalaisen paljon ahdistavia seikkoja. Joillain tahoilla esitettiin mm. ajatuksia valtakunnallisten perustajajärjestöjen lakkauttamisesta, kun uusi järjestö oli syntynyt. Pian ymmärrettiin kuitenkin yhdessä, että kullakin mukaan tullee järjestöllä on myös omia verkostoja ja omaa identiteettiä, joka vahvistaa kokonaisuutta ja tukee myös uuden syntymistä joten optimistiset tunteet prosessin jatkuessa voimistuivat.

Miten yhdistymisneuvottelut sujuivat?

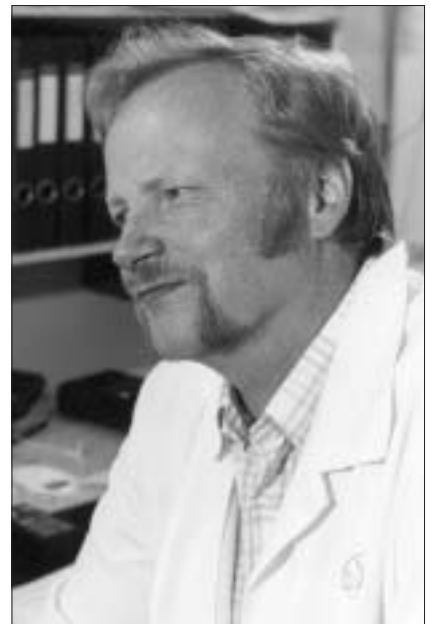
Sen jälkeen kun ulkoa päin asetetut reunaehdot olivat selvillä, neuvottelut sujuiivat pääosin "konsensushengessä" eli kunkin mukana olleen järjestön itsenäisyyttä kunnioittaen ja ääntä kuunnellen.

Uuden liiton alkutaipaleen iloja ja kiroja?

Iloja olivat KRL:n toiminnassa pitkään olleiden ansioituneiden työntekijöiden siirtyminen uuteen organisaatioon mukanaan hyviksi koetut toiminnot KRL:ssa. Vaikeuksia olivat järjestöpoliittiset jännitteet, pelot heikompien alistamisesta. Myös alussa esitetyt puheet "vanhojen järjestöjen lakkauttamisesta" tuntuivat ikäviltä, sillä seuraus olisi ollut prosessia vaikuttava konflikti.

Mitä uudelta liitolta haluttiin, mistä Elämäntapaliiton toiminta-ajatus syntyi?

Yhteisessä pohdinnassa, kun arvioimme sitä, mitä mukaan tulleet järjestöt olivat tehneet, joka lähtökohtaisesti voisi olla

Antti Holopainen, Elämäntapaliiton hallituksen jäsen 1993-2001.

(ed. aukeamalta)

yhteistä ja yhdessä kehitettävää toimintaa. Puhuimme toiminnan ideoinnin vaiheesta elämänhallinnan tukemisesta. Elämäntapatoiminta yhteisenä käsitteenä tuntui kuvaavan parhaiten sitä, mitä halusimme ja aioimme tehdä.

Vastasiiko uusi liitto järjestönne ajatuksia, syntyikö "toivottu lapsi"?

Ainakin henkilökohtaisesti arvioituna on vastannut pääosin niitä ajatuksia, mitä itselläni on ollut uuden "toivotun lapsen" identiteetistä. Vaherman toimintoja Elämäntapaliiton toimintana olisimme halunneet jatkaa pitempäänkin. Monen lämpimät muistot ja retkeilymaisemamiljöjöö Vahermalla sopi erityisesti 1980-luvun lopun ja 1990-luvun alkupuolenkin uusiin toimintoihin, jotka siirtyivät Elämäntapaliitolle.

Kommentoi henkilöjäsenyyden vaihtumista Ihmisenviraksi?

Ihan hyvä idea, kun Liiton hallinnollinen rakenne on muilta osin "järjestöjen kattojärjestö".

Miten Elämäntapaliitto on 10 vuoden aikana mielestäsi kehittynyt?

Elämäntapaliitto on onnistunut rakentamaan itselleen uudentyypisen myönteisen julkisen imagon. Kun olemme pitäneet matalampaa profiilia "raittiustyön" tai modernimmin sanottuna "ehkäisevän päihdetyön alueella", alkaa sekä uusien alkoholipoliittisten ratkaisujen että vaikeutuneen huumeongelman vuoksi olla uudelleen tarvetta kirkastaa myös tätä profiilia.

Ehkä myös päihdepolitiikan vaikuttajaprofilille alkaisi olla taas sekä tilaa että kysyntää. Näiltä osin olen hyvilläni siitä, että Elämäntapaliitto on lähtenyt tarkastelemaan sekä huume- että tupakkakäytymyksiä globalisaation näkökulmasta. Tämä sama näkökulma tulisi nostaa esiin myös alkoholipoliitikassa.

Mikä on ollut parasta ja mitä puutteita on ollut?

Parasta on ollut terveyttä edistävien, ongelmia jo kokeneiden mutta parempaan pyrkivien toimintaverkostojen kehittyminen ja vakiintuminen (Optimis-

"Mielestäni väki myöntyi liian helposti raittiustyön vähättelyn ja vanhanaikaiseksi leimaamisen ilmapiirin oloissa."

tit, Elokolot ym.). Puutteena koen vanhan "kokeneen" järjestöväen passivoitumisen ja syrjään vetäytymisen erityisesti alun vaikeuksien yhteydessä.

Mielestäni väki myöntyi liian helposti raittiustyön vähättelyn ja vanhanaikaiseksi leimaamisen ilmapiirin oloissa. Nyt jo moni (aikaisemmasta raittiustyöstä tietämätön) huutaa: miksi nuoria ei valisteta päihteiden vaaroista!

Miten kehittäisit liiton nykyistä toiminta-ajatus? (Elämäntapaliitto edistää terveyttä ja sosiaalista turvallisuutta päihdehaittoja ehkäisemällä)

Lähtien vakiintuneesta toiminta-ajatuksista nostaisin Elämäntapaliiton päihdepoliittista profiilia. Samalla vahvistaisin jo esiin nousutta globaalia näkökulmaa ja toimintaa sekä globaalisti että EU:n alueella. Tämä tarkoittaisi kansainvälistä verkostoitumista nykyistä selkeämmin. Toivoisin järjestön kehittävän myös sekä kansallista että kansainvälisesti suuntautunutta päihdepoliittisen vaikuttajajärjestön imagoa.

Kerro joku mukava muisto tai hauska juttu Elämäntapaliiton ajoilta?

Olo oli melkein kuin isommallakin herralla, kun Karjalan Kannaksella Kii-majärven rannalla telttasaunassa nuoret tytöt kylvetivät piippalakit päässä tammi-, koivu- ja katajavastalla. Hikisen nautinnon välissä saattoi pulahtaa saman järven aaltoihin minne presidentti Putinkin on huvilansa kuistilta pulahtanut.

Mitä toivot Elämäntapaliiton saavuttaneen vuonna 2014, kun työväen raittiusliike täyttää 100 vuotta?

Toivon, että raittiusliikkeen uudistuminen ja uusi tuleminen on tuolloin nykyistä pitemmällä erityisesti osana globaalia eli kansainvälistä liikettä terveen elämän ja sosiaalisen turvallisuuden puolesta päihteillä tapahtuvaa globaalia riistoa ja alistamista vastaan.

Mitä muuta haluaisit kertoa lehden lukijoille?

Lippu korkealle – toverit!

Ilpo Siimes, ensimmäinen toiminnanjohtaja

Miksi perustajaliitot yhdistyivät Elämäntapaliitoksi?

Raittiusliikkeen yhdyntymisen alkoi voimallisesti sen jälkeen, kun valtakunnalliset raittiusjärjestöt olivat siirretty Raha-automaattiyhdistyksen rahoituksen piiriin. RAY selvästi kertoi järjestöille että muutama vuosi katsellaan ja sitten tulosten vertailujen jälkeen jotain tulee tapahtumaan. Tosiasia RAY hellästi, mutta määrätietoisesti painosti järjestöjä yhteen.

Uhkana oli järjestöjen avustuksen leikkaus ja kokonaan lopettaminen. Seurasin tilannetta läheltä, koska vuosittain kävin neuvotteluja mm. RAY:n hallituksen jäsenen ja johtajien kanssa. Ensiaskel otettiin silloin, kun Kansan Raittiusapu sulautettiin Suomen Elämäntapaliitto Eloon. Alkuperäisen suunnitelman mukaan uuden Elämäntapaliiton piti aloittaa toimintansa vasta 1995 vuoden alussa. Kun osa ns. porvarillisista raittiusjärjestöistä päättikin nopeuttaa aikatauluun, ilmeisesti suuremman rahan eli porkkanan toivossa. Tässä tilanteessa joutuivat työväen raittiusjärjestöt tekemään saman, eli nopeuttamaan yhdyntymisaikatauluun.

Suomen Sosialidemokraattinen Raittiusliitto ry oli ilmeisesti ainoa valtakunnallinen raittiusjärjestö, joka aikoinaan tuki raittiusjärjestöjen rahoituksen siirtämistä RAY:lle. Jälkeenpäin todettuna päätös oli hyvä, koska näin järjestöjen avustukset saivat nousevan suunnan. Aikaisemmin järjestöt saattoivat olla vuosi ilman minikäänlaisia määräraha-avustuksia.

Miksi juuri nämä tulivat kumppaneiksi samaan liittoon?

Yhdistymisneuvottelujen alkaessa löytyi varsin nopeasti luontevat yhteistyökumppanit. Aluksi yhdistymistä tehtiin kolmella eri järjestönimikkeellä. Raittiusjärjestöt, elämäntapajärjestöt ja terveysjärjestöt. Näiden nimikkeiden alle pääosin kaikki yli 20 valtakunnallista järjestöä jakautuivat. Työväen raittiusjärjestöt olivat tehneet yhteistyötä jo vuosikymmeniä Työväen Raittiuspäivät -toimikunnassa. Näin ollen oli luonnollista että näistä järjestöistä muodostui runko Elämäntapajärjestöksi. Neuvottelujen alkuvaiheessa jo otettiin mukaan myös Akateeminen Raittiusliitto.

Miltä yhdistyminen tuntui?

Monet ihmiset olivat henkilökohtaisesti hyvin iloisia uudesta yhteisestä järjestöstä. Koettiin, että nyt meillä on entistä enemmän voimaa puolustaa asiaamme ja

lunastaa työllämme paikkamme muiden järjestöjen joukossa.

Itse puhuin usein, että uuden Elämäntapaliiton tulee hankkia itselleen ns. hyväksytyin järjestön leima. Joukossa oli myös paljon veteraaneja, jotka pitivät syntyneen liittoa keinotekoisena ja lyhytikäisenä. Saattoipa muutamat jäädä jopa kokonaan pois uuden liiton toiminnasta.

Miten yhdistymisneuvottelut sujuivat?

Yhdistymisneuvottelut olivat varsin vaikeita enemmänkin johtuen nopeasta aikataulusta. Myös monien järjestöjen hallinnoissa oli selvästi suuria vaikeuksia lähteä mukaan uuteen järjestöön ja luopua omastaan. Päätökset tehtiin "rahan" pakottamana. Silloin oli myös vaikeutena sopia ns. voimasuhteista. Lähtökohtana oli TUL:n ja TKL:n voimasuhteet.

Uuden liiton alkutaipaleen iloja ja kiroja?

Nopea aikataulu aiheutti paljon alkuvaikeuksia. Piti löytää uudet toimitilat, irtisanoa vanhat tilat, laatia toiminta- ja taloussuunnitelmat, sijoittaa vanha henkilöstö, laatia toimenkuvat yms. Ongelmia syntyi myös siitä, että toisilla järjestöillä oli kiinteää omaisuutta ja toisilla ei mitään. Kansan Raittiusliiton Vaherman kurssikeskuksen ja Elon Elohovinkin järjestelyt olivat varsin monimutkaisia.

Mitä uudelta liitolta haluttiin, mistä Elämäntapaliiton toiminta-ajatus syntyi?

Uudesta liitosta haluttiin vahva ja voimakas vastavoima porvarilliselle varsin ainekeskeiselle raittiusliikkeelle. Toisaalta haluttiin lunastaa paikka työväenjärjestöjen joukossa. Koettiin uusi liitto suurena mahdollisuutena, jossa vaalittiin parasta perintöä uusien toimintamuodoin.

Itse laadin ensimmäisen luonnoksen elämäntapatoiminnan periaatteista. Pohjana käytiin paljon Verdandin toiminta-ajatusta. Pienin muutoksin siitä syntyi ensimmäinen elämäntapatoiminnan periaatteet -ohjelma. Periaateohjelmasta löytyi myös vahvat yhtymäkohdat liiton sääntöihin. Valmistellessani uudelle liitolle sääntöjä pohjana käytiin Elon sääntöjä.

Vastasiiko uusi liitto järjestönne ajatusta, syntyikö "toivottu lapsi"?

Uskon, että joidenkin ihmisten mielikuvissa nykyinen Elämäntapaliitto on juuri sellainen kuin siitä toivottiinkin tulevan. Toki löytyy myös paljon tovereita, jotka ovat jopa vaatineet uuden Sos.dem. Raittiusliiton perustamista. Ilmeisesti Elolla oli selvästi vahvin jäsenjärjestöverkosto. Monet vanhat jäsenjärjestöt eivät kokeneet uutta yhdistystä omaksi kodikseen. Yhteys vanhoihin jäsenjärjestöihin katkesi ja lop-

"Uuden liiton kiroukseksi muodostui vanhojen järjestöjen saattohoito."

puivat lähes kokonaan. Syynä lienee se, että ei oltu liiton varsinaisia jäseniä eikä nähty oman paikan merkitystä uudessa organisaatiossa.

Miten Elokolut tulivat mukaan?

Elokolojen toiminnan voidaan katsoa alkaneen Kansan Raittiusavun ensimmäisistä ns. lähiökodeista joista ensimmäinen perustettiin Puistolaan. KRA:n sulaututtua Eloon rakennettiin ensimmäiset Elokolut - kansalaisten olohuoneet - Helsinkiin, Pirkkalaan, Järvenpäähen, Tampereelle ja Turkuun. Aluksi kunnat olivat hyvin halukkaita olemaan mukana tällaisten toimipaikkojen perustamisessa ja rahoituksessa. Myös kirkko auttoi mm. Pirkkalan Elokoloa alkutaipaleella. Elokolojen kautta saatiin paljon uusia kontaktipintoja ihmisten arkeen.

Elossa Ollaan! -iskulauseen tausta ja historia?

Elossa Ollaan! -iskulause syntyi elossyyskuussa -93, kun kaikkien työväen raittiusjärjestöjen henkilökunnat pitivät yhteistä kokousta Elohovissa. Ideariihen purkuvaiheessa syntyi muistaakseni Riitta Pakaslahden kynästä/tussista lause "Elossa Ollaan!".

Lopuksi lähetän kaikille tutuille järjestötovereille terveiseni ja toivon että nuori Elämäntapaliitto vielä joskus saisi voimaa puhua myös raittudesta eikä vain kohtuudesta ja juomisen hallinnasta. Perinteet velvoittavat Teitä hoitamaan liittoa niin hyvin, että se eläisi myös seuraavat 100 vuotta.

Sakari Lehtinen, varapuheenjohtaja alusta alkaen

Miksi perustajaliitot yhdistyivät Elämäntapaliitoksi?

Kaikilla kolmella työväen raittiusjärjestöllä oli takanaan vuosikymmeniä jatkunutta yhteistyötä. Järjestettiin yhdessä Työväen raittiuspäiviä ja harjoitettiin muuttakin toiminnallista yhteistyötä. Järjestöjen alkukoti on yhteinen ja samoin aatteelliset lähtökohdat. Samaan ryppäeseen tuli

yhteistyön kautta mukaan lähinnä yliopilaisten piirissä toiminut Akateeminen Raittiusliitto.

Miksi juuri nämä tulivat kumppaneiksi samaan liittoon?

Varsinaisen sysäyksen yhdistymiselle antoi Eduskunnan talousvaliokunta. Oli pa jollekin jäsenelle päähän pälkähtänyt, että raittiusjärjestöjä on liikaa. Silloinen rahoittaja RAY antoi ymmärtää, että kannattaa ryhtyä sopimaan vapaaehtoisesti järjestöjen yhdistymisestä. Painostus kävi lopulta melko kovaksi ja vähän apein mielin viimeisetkin katsoivat yhdistymisen parhaaksi ratkaisuksi omalle järjestölleen.

Miltä yhdistyminen tuntui?

Oman järjestöni, Kunnan elämän, piirissä yhdistyminen koettiin myönteisenä. Toteutui vuosikymmenten aikainen haave saada työväen raittiusliike yhteen. Ajateltiin voitavan tehdä enemmän työtä ihmisten parissa, kun väkeä ja rahaa vapautuu järjestöjen hallinnon pyrittämisestä. Myös kuntien viranomaisia tuntui olevan helpompi lähestyä.

Miten yhdistymisneuvottelut sujuivat?

Neuvottelut olivat suurelta osin epävirallisia, usein kahdenvälisiä. Harvoin kokoonnuttiin kolmen järjestön kesken. Eräänlainen esisopimus saatiin luonnosteltua ja sen nojalla kultakin kolmelta järjestöltä hankittiin hallinnon päätös uuteen yhteiseen liittoon mukaan tulemisesta. Akateemiset hyppäsivät mukaan, kun muut olivat jo menossa.

Uuden liiton alkutaipaleen iloja ja kiroja?

Keskeisiä kohtia sopimuksessa olivat uuden liiton nimi, säännöt, hallinnon voimasuhteet ja siihen liittyen kutakin

Sakari Lehtinen, Elämäntapaliiton varapuheenjohtaja alusta lähtien.

(ed. aukeamalta)

edustavat äänivaltaiset jäsenjärjestöt. Lisäksi sovittiin, että kaikkien järjestöjen työntekijät otetaan liittoon vanhoina työntekijöinä ja jokainen tuo oman toimintansa uuteen liittoon. Sopijajärjestöjen omaisuus ja velat jätettiin niiden itsensä vastuulle. Tämä koettiin helpotukseksi. Itsekin ajattelin tuolloin, että uusi liitto ei kykene ylläpitämään kahta kurssikeskusta: Elohovia ja Vahermaa etelässä saati vielä Tiurahovin majaa Lapissa.

Uuden kiroukseksi muodostui vanhojen järjestöjen saattohoito. Liian moni työntekijä hoiti entisen järjestönsä talouden pelastusoperaatiota. Niille kun ei enää tullut mistään avustuksia, eikä ollut palkattuja työntekijöitä. Toiminnanjohtaja Ilpo Siimes ajautui mahdolltomaksi painuneiden tehtäviensä kanssa kertakaikkiseen kaaokseen ja joutui lähemään liitosta. Valitettava tapaus, koska ilman Siimestä yhdistyminen tässä laajuudessa tuskin olisi toteutunut. Lopulta järjestöjen omaisuus ja velat jouduttiin hoitamaan eri tavoin uuden liiton toimesta RAY:n ja pankin avustuksella.

Mitä uudelta liitolta haluttiin, mistä Elämäntapaliiton toiminta-ajatus syntyi?

Liiton toiminta-ajatus koottiin silloisten järjestöjen asiakirjoista. Jokainen oli joutunut miettimään omaansa jatkuvasti ja samalla liitot olivat muuttaneet nimensä paremmin aikaan sopivaksi. Elämäntapakysymykset olivat päälimmäisiä puhuttaessa kansanterveydestä tai -sairauksista. Haluttiin kehittää ohjelmia, joilla kyettäisiin lähestymään ihmisiä oikealla tavalla näissä kysymyksissä. Niiden piti olla niin hyviä, että kunnat saataisiin niitä meiltä ostamaan. Silloin kaikki piti tuotteistaa ja myydä. Se oli ajan henki. Paikallisyhdistykset oli pääosin tapettu, kun avustuksia ei enää kunnissa jaettu. Tämä merkitsi sitä, että oma järjestökenttä ei tuotteitamme

voinut ostaa.

Miten Elokolot tulivat mukaan?

Alkuaikeiden ilonpilkahduksia oli uusien Elokolojen perustamiset ja sellaisten yrityksetkin. Elokolot toimintamuotona tulivat Ruotsin Vernandi-järjestöltä ja niitä aloitettiin perustaa jo ennen yhdistymistä. Kävimme niihin tutustumassa Ruotsissa kohta yhdistymisen jälkeen. Suurelta osin vanhojen järjestöjen perintönä saatu perusjärjestöverkko oli lähes kuoleman kielissä. Jäsenenä olleet puoluejärjestöt eivät jaksaneet innostua raittius- ja elämäntapatoiminnasta, kun siihen ei mistään enää saanut rahaa.

Mikä on ollut parasta ja mitä puutteita on ollut?

Myönteisenä pidän sitä, että juuria ei missään vaiheessa liitossa ole unohdettu. Elokolojen toiminnassa, kursseilla ja tapahtumissa on pyritty pitämään huolta ensisijaisesti työtekevästä ihmisistä. Vielä työpaikan menettämisen jälkeenkin. Näiden toimintamuotojen avulla on säilytetty laaja kosketuspinta vaikeuksissa oleviin ihmisiin. Sitä on onnistuneesti ja rohkeasti laajennettu menemällä mukaan asunnottomien yöhön ja toisaalla koulu- ja kasvattajien auttamiseen.

Mitä toivot Elämäntapaliiton saavuttaneen vuonna 2014, kun työväen raittiusliike täyttää 100 vuotta?

Yhdistymisen alla päätin, että en itse jää uuteen liittoon työntekijäksi, vaan ainoastaan luottamustehtäviin. Halusin liiton suuntautuvan tulevaisuuteen ja olevan toiminnassaan ajan hermolla. Toivonkin liiton ottavan ajan haasteet rohkeasti vastaan, vaikka toimintaympäristö muuttuisi toivottoman näköiseksi. Järjestön tulee toimia yhteiskuntaan ja myös työväenliikkeen suuntaan omatuntona ja asiantuntijana. Samalla on jakettava sukupolvesta toiseen auttaa ihmisiä löytämään oikea suunta elämälleen ja välttämään vahingollisia elämäntapoja.

Toivotaan, että 100-vuotispäivänä osaltamme olemme onnistuneet vakuuttamaan, että alkoholia ei tarvitse juoda enemmän, vaikka se on halpaa, eikä tupakkaa saati huumeita tarvitse käyttää, vaikka niitä on saatavana. Toivonpa, että silloin voimme lausua edelleen hymy suupielessä Elossa ollaan. Alkuaan tällä tarkoitettiin samassa liitossa olemista ja kaksimielisesti, että liitto kaikesta huolimatta oli hengissä. Ollaan silloinkin.

Myötäotteen toimitus lähetti kyselyn myös Akateemiselle Raittiusliitolle, mutta he eivät katsooneet pystyvänsä vastaamaan useimpiin kysymyksiin. ●

Puhemies Paavo Lipponen:

Puhemies Paavo Lipponen mielestä järjestöjen ammattitaitoinen toiminta on osa hyvinvointipolitiikkaa.

Sosiaali- ja terveysministeriö laatii parhaillaan valtioneuvoston periaatepäätöksen mukaisesti kansallista alkoholipoliittista toimenpideohjelmaa vuosille 2004–2007. Sen tavoite on ehkäistä ja lievittää alkoholinkäytöstä koituvia ongelmia yhteistyössä eri viranomaisien, kansalaisjärjestöjen ja lähiyhteisöjen kanssa. Myös kansallisen terveyshankkeen yksi keskeinen tavoite on alkoholin ja huumeiden käytön vähentäminen sekä niiden käytöstä johtuvien sairauksien ja terveyspalvelujärjestelmien kuormittumisen helpottaminen.

Alkoholin kulutuksen todennäköinen kasvu ja siitä aiheutuvat haitat edellyttävät

Järjestöjen tärkeä rooli alkoholihaittojen torjunnassa

lisävoimavarojen ohjaamista sekä ennaltaehkäisevään että alkoholihaittoja lieventävään toimintaan. Riskikäytön vähentäminen ja kokonaiskulutuksen hillitseminen ovat tärkeitä tavoitteita. Kunnat ja valtio ovat itsestään selvästi mukana alkoholiohjelman tavoitteiden toteuttamisessa, mutta myös elinkeinoelämä, järjestöt ja kirkot on otettava huomioon tärkeinä toimijoina. Alkoholiohjelman ideana on, että nämä vapaaehtoiset toimijat sitoutetaan ohjelmaan kumppanuussopimuksilla.

Vastuu kuuluu meille kaikille

Laaja-alainen hyvinvointipolitiikka ja yhteinen sosiaalinen vastuu torjuvat parhaiten sitä huono-osaisuutta, jonka sisällä alkoholiongelmien kasautuvat. Sosiaalista ja yhteiskunnallista vastuuta, joka toimii yli lainsäädännön määräysten, ei pitäisi nähdä uhkana vaan mahdollisuutena.

Suomen kilpailukyyn perusta on tulevaisuudessakin sosiaalisten olojen vakaudessa ja kiinteydessä. Päihdekysymysten hallinta yhteisen edun nimissä on tärkeää. Toteutetulla politiikalla pitää olla väestön laaja tuki. Alkoholiaminonnan keskeistä lisäantymistä korostuvat usein ihmisten kontrollointia, erilaisten omasta elämäntyylistä poikkeavien tapojen tuomitsemista ja moralisointia sisältävät asenteet. Tällaisella asenteella on vaikea rakentaa yhteistä sosiaalista vastuuta.

Suomen laki kieltää alkoholin myynnin ja välittämisen alle 18-vuotiaalle. Alaikäinen ei myöskään saa pitää hallussaan alkoholia. Alkoholiaminonnan on tiukasti rajoitettu ja rajoitetullakaan alkoholiaminonnan ei saa herättää vääriä mielikuvia. Medioissa ja monissa yhteisöissä pidetään esillä sellaista ylenmääräistä ja holtitonta alkoholin käyttöä, joka ei ole omiaan luomaan myönteisiä käyttäytymismalleja lapsille ja nuorille.

Lasten ja nuorten parhaaksi tarkoitettujen lait ja rajoitukset koskevat niin elinkeinoelämää kuin kasvattajakin. Suurin osa niistä alaikäisistä, jotka juovat alkoholia,

"Alkoholia koskevan keskustelun lisääntyessä korostuvat usein ihmisten kontrollointia, erilaisten omasta elämäntyylistä poikkeavien tapojen tuomitsemista ja moralisointia sisältävät asenteet. Tällaisella asenteella on vaikea rakentaa yhteistä sosiaalista vastuuta."

saavat sitä tutkimusten mukaan huonosti valvotuista myymälöistä, ystäviltaan, sisaruksiltaan tai vanhemmiltaan. Tässä on vanhemmille ja kasvattajille vakavan harkinnan ja yhteisen toiminnan paikka.

Alkoholiveron alentamisella monenlaisia seurauksia

Suomalaiset juovat toiseksi vähiten alkoholia EU-maissa, kertoo Tilastokeskuksen tutkimus. Huolestuttavaa on, että useimmissa Euroopan maissa alkoholin kulutus laskee tai pysyy ennallaan, kun taas Suomessa kulutus on viime vuosina ollut kasvussa. Tutkijat arvelevat suomalaisten kulutuksen kasvun edelleen jatkuvan Viron EU-jäsenyyden myötä.

Ensi keväänä otamme Suomessa käyttöön Euroopan Unionin alkoholin matkustajatuomiskäytäntö. On syytä ryhtyä toimenpiteisiin harmaan kaupan jarruttamiseksi, koska EU:hun liittyvän Viron alkoholiverotaso on paljon Suomen tasoa matalampi.

Budjettiesityksessään hallitus onkin huomioinut tulevan hintakilpailutilanteen ja esittää alennuksia niin viinan, oluen kuin viininkin verotukseen. Sen sijaan tupakan verotusta hallitus ei esitä kevennettäväksi kansanterveydellisiin syihin vedoten. Alkoholiveroa alentamalla hallitus pyrkii varmistamaan, että alkoholikauppa pysyy Suomessa.

Ulkomailta haettavalla edullisella alkoholilla on monta haittapuolta. Laadunvalvonta on mahdotonta ja terveyshaittoja on vaikea ennakoida. Alaikäisten alkoholin käyttö saattaa lisääntyä, kun juomien saanti helpottuu. Järjestäytyneitä ja järjestäytymätöntä rikollisuutta muotoutuneet ulkomailta tuotavan alkoholin ympärille harmaana taloutena.

Tavalliselle suomalaiselle, joka silloin tällöin ottaa lasin viiniä ruoan kanssa, hallituksen veronalennusesitys lienee myönteinen signaali. En usko, että kovin monen "kohtuukäyttäjän" alkoholinkulutus kasvaa, vaan viinien hinnan laskiessa saatetaan ostaa saman verran, mutta hie-man laadukkaampaa viiniä kuin ennen olisi ostettu. Suurkuluttajien kohdalla sen sijaan on syytä varautua terveystilanteen heikkenemiseen.

Nyt tarvitaan hyvinvointipolitiikkaa, joka auttaa yksityisiä ihmisiä ja perheitä vastaamaan itse omasta elämästään. Verorahoilla rahoitetulla sosiaaliturvalla ja palveluilla rakennamme yhteiskuntaan myös yhteenkuuluvuutta ja toisten ihmisten hyväksyntää, yhteiskuntarauhaa. Järjestöjen eettisesti perusteltu, omaleimainen ja ammattitaitoinen toiminta on osa tätä hyvinvointipolitiikkaa.

Lämpimät onnittelut ja jatkuvan menestyksen toivotukset 10-vuotiaalle Elämäntalipalioille. Myötaotteen lukijoille toivotan rauhallista joulua!

Paavo Lipponen
Eduskunnan puhemies

GALLUP

1) Mikä on ollut parasta ja mitä puutteita on ollut Elämäntapaliiton 10 vuoden aikana?

2) Mitä toivot Elämäntapaliiton saavuttaneen vuonna 2014, kun työväen raittiusliike täyttää 100 vuotta?

3) Mitä muuta haluaisit kertoa lehden lukijoille? Esim. jokin mukava juttu tms.

Leena Miettinen, Lappeenranta

1) Parasta ovat olleet mukavat ja osavat ihmiset, joiden kanssa olen toiminut. Puutteena pidän vähäisiä resursseja, joka estää pitkäjänteisen toiminnan.

2) Päällimmäisenä toiveena on, että Elämäntapaliiton jäsenmäärä olisi kasvanut moninkertaisesti ja raittiusaate olisi uudessa kukoistuksessaan.

3) Elämäntapaliitto on antanut minulle monia mielenkiintoisia asioita, joiden parissa olen voinut toimia ja toteuttaa itseäni. Parasta kuitenkin ovat olleet ihmiset ja kiinnostavat asiat, jotka uudestaan ja uudestaan ovat saaneet minut toimimaan. Hyviä muistoja on kosolti ja unelmia huomisen varalle riittää. Kiitos kaikille. Elämäntapaliiton toiminta on hieno juttu.

Anneli Pasanen, Nokia

1) Parasta: Ulospäin vaikuttaa, että on asiallinen ja toiminnallinen. Imago siisti, tutkittua tietoa, lämminhenkinen. Organisaatio koko maa ja ruohonjuuritason työ.

Puutteita: Varmaan varojen puutteesta johtuva julkaisutoiminta ja julkisuus. Julkisuutta tietenkin pitäisi pohtia myös minkä vuoksi ja ketä varten.

2) Elvytetään uudelleen raittiuskasvatus kouluihin, järjestöihin jne. Käsitellään asiallisesti /vakavasti, että alkoholi on myrky ja liuotusaine. Terveys on häviävä voimavara. Täysin raitis ei ole kummajainen eli "humalatilän ihannoiti" kyseenalaistetaan. Hyviin elämäntapoihin on kaikilla oikeus. Alkoholiveron alentamisesta ei valtaisa mainoskampanjaa kuten nykyään on. Iltalehdet lööpeillä mainostavat kuinka halpaa viina nyt on. Veroalennus toteutetaan muiden asioiden joukossa vuosittain eikä tehdä mainoskampanjoita.

3) Lehdessä on hyvin tapahtumista ja tilaisuuksista ympäri maata. Minä aina mielenkiinnolla katson niitä. Yksi mielenkiintoinen aihe olisi EU-maissa päihdevastainen toiminta. Lähinnä ruohonjuuritasolla, ei niinkään teoreettisten suunnitelmien kautta. Onko Viron viina todellinen uhka? Henkilöhaastattelut ovat aina mielenkiintoisia. Arvovaltaisia tai mielenkiintoisia henkilöitä ja heidän näkemykset elämänhallintaan.

Antti Palokangas, Rovaniemi

1) Parasta on ollut, että Elämäntapaliiton toimintalinja on selkeytynyt ja tiivistynyt "käynnistysvaikeuksien" jälkeen. Alussa hallinnossa oli pieniä ristiriitoja

sekä kyräilyä, mutta ne ovat nykyisin kadonneet.

Parannusehdotukseni on, että yhteiskunnallista vaikuttamista päättäjiin pitäisi lisätä entisestään. Tätä voidaan pitää liiton tulevaisuuden haasteena. "Yhteistyötä ja painostusryhmänä toimimista" voisi olla entistä enemmän.

2) Toivon, että Elämäntapaliitto saisi nykyistä enemmän arvostusta vaikuttajana päihdepolitiikassa.

Elämäntapaliitossa tulisi pohtia, kuinka tukea jäsenjärjestöjä taloudellisesti ja toiminnallisesti, koska osa em. jäsenjärjestöistä toimii niukkuuden ehdoilla.

3) Olen huono kertomaan juttuja, mutta lopuksi haluisin sanoa, että toivon väen käyttävän omia paikkoja virkistytymiseen tai vaikkapa kokoontumaan niihin keskustelemaan päihdepolitiikasta. Kaipaen myös enemmän aktiivisuutta jäsenistöltä. ●

Anneli Pasanen

Leena Miettinen

Antti Palokangas

Tosiasioita alkoholista vuodelta 1916

kirjoittanut Hugo Hoppe,
suomentanut E. J. Reinilä
Otava, Helsinki 1916

Mitä kallista ja jaloa ainetta alkoholi lienee ja mitä ihmiselle arvokkaita ja merkillisiä ominaisuuksia sillä mahtanee olla, koskapa hänen eteen niin paljon työtä uhraa!

Bollinger on todennut, että kohtuuton oluennautinto aiheuttaa sydäntauteja, mikä erityisesti ilmenee sydäntautien tavattomassa levenemisessä Münchenin olutteollisuuden alalla.

Sveitsin armeijan ylisotatuomari, lausuu: ”Jos onnistuttaisiin poistamaan alkoholi, niin voitaisiin lakkauttaa sotilasoikeus”

Rikos ja kiertolaisuus naisessa sekä prostitutioiden kasvavat samassa puussa; usein toinen muuttuu toiseksi ja niin on prostitueeratuissa juoppous yhtä yleinen kuin rikollisuus.

Nuorissa naispuolisissa kiertolaisissa ovat suurena enemmistönä prostitueeratut, jotka iän kasvaessa yhä vähenevät, kun taas juomarit heidän joukossaan enenevät.

Alkoholin vaikutusta perhe-elämään ei voi numeroilla valaista; mutta jo jokapäiväinen kokemus osoittaa, ettei mikään niin riko järjestettyä ja siveää perhe-elämää kuin juoppous.

Ja vaikka täytyykin myöntää, että köyhyys ja kurjuus ja surulliset yhteiskunnalliset olot ovat omiaan hankkimaan alkoholipohlaiselle useita uhreja, jotka muuten ehkä olisivat pelastuneet, niin väitettä, että juoppous olisi kurjien yhteiskuntaolojen aikaansaama joukkoilmiö ja olettamista, että yhteiskunnallisten olojen parattessa juoppous itsestään häviäisi, ei enää edes sosiaalidemokratia kannata.

Böhmert viittaa aivan oikein niihin syihin, joiden vuoksi viralliset tiedonannot ovat todellisuudesta poikkeavat. Usein ei juoppous ole julkinen. Tavallisesti ilmoitetaan avunsaannin syyksi salaisen juoppouden seuraukset (esim. työttömyys, tapaturma, sairaus, rangaistuksen kärsiminen, orpous, turvattomuus j. n. e.).

Alkoholin aiheuttama turmelus siirtyi sairaloisena taipumuksena siirtämisessä tuleviin sukupolviin. Jo Erasmus Darwin, Charles Darwin'in iso-isä, viittasi siihen, että kaikki sairaudet jotka johtuvat alkoholien väärinkäytöstä periytyvät kolmanteen ja neljänteen polveen ja väärinkäytön jatkuessa yhä kasvavat, kunnes koko suku kuolee sukuputtoon.

I Morel'in suvun turmeltumista valaiseva kaavake:

1:n sukupolvi: alkoholi-irstailuja ja siiveillistä villiintymistä.

2:n sukupolvi: juoppoutta, raivokohta-

uksia, halvausta.

3:s sukupolvi: luulotautia, itsemurhia, murha-aikeita.

4:s sukupolvi: puutteellista älyä, tylsyyttä, aivosairaloisuuksia, suvun loppuminen.

On selvää, että kun alkoholismi levenee väestöön, kun se tapaa kokonaisia luokkia, säätyjä ja kansoja, niin turmiolliset vaikutukset kasaantuvat ja ehdottomasti saavat aikaan kokonaisten kansojen turmeltumisen.

Etenkin väkirikkaassa Haranin kaupungissa, jossa paitsi simaa myös juodaan eurooppalaisia, kreikkalaisten kauppiasten maahan tuomia juomia, herättää juopuneitten suuri luku huomiota, ja heidän irstailunsa saavat usein aikaan ikäviä häiriöitä. Sen mukaisesti ovat sairaudet sellaiset kuin juoppohulluus ja maksankutistuminen yleisiä.

Etenkin ovat juoppouden pauloihin joutuneet paitsi alkoholi- ja ravintoliikkeiden harjoittajia vielä kaikki liikkuvaa ammattia harjoittavat, siis ajurit, edelleen parturit, kokit, muurarit, maatyöntekijät j. n. e.

Mutta laajakantoisempi ja turmiollisempi kuin kaikki tähän saakka luetellut nuorisoa uhkaavat vauriot on tuo ikäänkuin äidinmaidossa imetty ja pienestä pitäen kasvatettu usko alkoholipitoisten juomien välttämättömyyteen. Siinä on yksi alkoholipitoisten juomien yhä enenevän levenemisen ja ylipäänsä juoppouden tärkeimmistä syistä. ●

Vanhoja puolalaisia valistusjulisteita.

Pääministeri Matti Vanhasen ajatuksia

Kansainvälinen taso ja erityisesti EU:n alkoholiverotus

Valtioneuvoston tekemässä periaatepäätöksessä alkoholipolitiikan linjauksista todetaan, että painopisteinä ovat toisaalta paikallisella ja toisaalta kansainvälisellä tasolla tapahtuva toiminta.

Millainen toimintasuunnitelma Suomessa on kansainvälisen vaikuttamisen suhteen ja miten mielestänne Euroopan unionissa voitaisiin käsitellä erilaisten alkoholiverotusojen luomia ongelmia sisämarkkinoilla?

- Hallitusohjelmassa tunnustetaan, että EU:n laajentumisen myötä Suomen mahdollisuudet ylläpitää alkoholin ja tupakan nykyisiä valmisteverokantoja heikkenevät. Samalla hallitus lupaa kuitenkin toimia aktiivisesti Euroopan Unionissa alkoholi- ja tupakkaverokantojen korottamiseksi.

- Budjettiriihen yhteydessä sovittiin, että valtioneuvosto pyrkii sellaiseen EU:n valmisteverojärjestelmän muutokseen tai poikkeukseen, joka mahdollistaisi terveyshaittojen ehkäisemiseksi välttämättömät alkoholijuomien tuontirajoitukset silloin, kun naapurimaiden välillä vallitsevat olennaisesti erilaiset hintatasot. Samoin haluamme selvittää esimerkiksi ilmoitusvelvollisuuden käyttöönottoa henkilökohtaisen kohtuullisen tarpeen ylittävistä tuontimääristä sekä muita pimeitä alkoholimarkkinoita ehkäiseviä toimia.

- Syksyllä hyväksyttiin sitten periaatepäätös, johon kysymyksessä viitataan. Sen kantava ajatus on, että alkoholin aiheuttamat haitat ovat jo nyt liian suuret suhteessa hyötyihin. Tästä seuraa, että alkoholiin liittyvän poliittisen päätöksenteon ensisijaisena tavoitteena on haittojen vähentäminen eikä alkoholikaupan toimintaedellytysten edistäminen. Tämä on selvä haaste Suomelle sekä Euroopan unionissa että Maa-

Pääministeri Matti Vanhasen mielestä järjestöt voisivat kehittää vaikuttamistaan alkoholiasioissa.

ilman kauppajärjestössä. Tavoitteenamme on tehdä selvä ero hyvinvointia kasvattavan ja hyvinvointia tuhoavan kaupan esteiden poistamisen välille.

- EU:n jäsenvaltioiden välillä vallitsevat suuret erot valmisteverotasoissa ovat ongelma. Se voidaan ratkaista joko korottamalla alhaisia verotasoja tai laskemalla korkeita verotasoja.

- Suomen näkökulma alkoholiverotukseen on selvä. Korkealla alkoholiverotuksella säädellään alkoholin kulutusta ja sen aiheuttamia haittoja. Sisämarkkinoiden toimivuutta ei tule edistää kansalaisten terveyden kustannuksella.

- Sama koskee myös EU:n valmisteverojärjestelmää koskevaa säädösvalmistelua.

Julkisuudessa on ollut esillä komission ai-komus siitä, että esimerkiksi suomalaisten internetissä Saksasta tilaaman alkoholin valmistevero määräytyisi Saksan verokannan mukaan. On selvää, että tällainen muutos uhkaisi käytännössä myös Alko Oy:n asemaa ja söisi veropohjaamme. Tällaiseen harmonisointiin Suomi ei lähde mukaan.

- Budjettiriihen yhteydessä todettiin, että hallitus pyrkii saamaan aikaan muutoksen tai poikkeuksen direktiivin mukaan käytännössä rajattomaan alkoholin maahantuontioikeuteen. Sosiaali- ja terveysministeriön, valtiovarainministeriön ja oikeusministeriön yhteistyönä selvitetään parhaillaan mahdollisuutta ottaa käyttöön erityinen ilmoitusmenettely silloin, kun matkustaja tuo maahan satoja litroja alkoholia. Kyseessä on ensiapu tilanteessa, jossa EU:n direktiivi ei vielä salli tuontimäärien minkäänlaista rajoittamista.

Paikallistason vapaaehtoistyö ja järjestöjen tukeminen

Paikallistason työ on olennaista ihmisten tavoittamiseksi ja käytänteisiin vaikuttamiseksi. Kuinka tärkeänä pidätte järjestöjen koordinoiman ja toteuttaman vapaaehtoistyön merkitystä paikallistason erityisesti ennaltaehkäisevässä päihdetyössä ja mitä mahdollisuuksia valtiolla on tukea järjestöjä tässä tehtävässä?

- Valtioneuvoston periaatepäätös sisältää tässä suhteessa selvän viestin. Alkoholiongelmiin ehkäisyä lisätään lähellä paikallista tasoa ja ihmisten lähiyhteisöjä. Päätöksen mukaan alkoholiohjelman keinojen tulee perustua julkisen vallan, elinkeinoelämän ja kansalaisyhteiskunnan yhteistoimintaan.

- Suomessa totuttiin erityisesti Oy Alko Ab:n aikana siihen, että alkoholipolitiik-

kaa hoidetaan jostain ylhäältä, arkielämän ulkopuolelta. Tällaisessa mallissa on aina riski siitä, että viesti ei mene perille tavalliselle kansalaiselle. Alkoholien aiheuttamia haittoja voidaan tehokkaimmin ehkäistä juuri siellä, missä ongelmat syntyvät.

- Paikallistason alkoholipolitiikassa kyse on ihmisten omista valinnoista ja niiden vaikutuksista arkielämään. Viranomaisen tulee kuunnella entistä enemmän kansalaisia. Periaatepäätöksen mukaan valtioneuvosto lisääkin lähiyhteisöjen ja kansalaisten mahdollisuuksia vaikuttaa alkoholijuomien anniskelun ja vähittäismyynnin lupahallintoon ja valvontaan. Vielä tämän vuoden aikana annettavan sosiaali- ja terveydenhuollon tavoite- ja toimintasuunnitelman mukaan kuntien tulisi liittää alkoholiasiat hyvinvointistrategioidensa osaksi. Lisäksi kuntien tulee jo raittiustyöasetuksen mukaan toimia yhteistyössä ehkäisevää päihdetyötä tekevien järjestöjen kanssa.

- Järjestöjen toimintamahdollisuudet liittyvät siis tiiviisti kuntien tehtäviin. Tässä suhteessa järjestöt ovat onnistuneet esimerkiksi sekä vapaaehtoistyössä että palvelujen tuottajina. Järjestöt voisivat mielestäni myös kehittää vaikuttamistaan alkoholisioissa. Alkoholien aiheuttamat haitat eivät nouse paikallisen keskustelunkaan kohteeksi itsestään. Uskon, että paikallismediat olisivat kiinnostuneita esimerkiksi lasten juomisesta, ravintoloiden anniskelukulttuurista ja alkoholiin liittyvän väkivallan vähentämisestä.

- Alkoholiohjelman tarkoituksena on varmistaa myös keskitetyin tukitoimin, että kaikkia käytettävissä olevia keinoja voitaisiin käyttää entistä tehokkaammin. Ohjelma ei sisällä erityisiä lisämäärärahoja järjestötoiminnan tukemiseen, mutta ohjelman kautta vaikutetaan useiden erillismäärärahojen jakoon.

Työssä käyvät suurkuluttajat

Ensi vuonna tapahtuvat veronalennukset ja tuontikiintiöiden nostot uhkaavat vaikuttaa alkoholinkäyttöä lisäävästi erityisesti mm. ostovoimaisten, usein vielä työssäkäyvien suurkuluttajien kohdalla. Kulutuksen lisääntyminen ei voi olla vai-

kuttamatta mm. työssä jaksamiseen.

Miten näette, että tähän ongelmaan voidaan vastata ja kenen vastuulla tämän ongelman syntymisen ehkäisy mielestänne on?

- Kuten edellä jo totesin, alkoholiongelmat syntyvät valitettavan lähellä ihmistä itseään. Kansallisen alkoholipolitiikan

"Paikallistason alkoholipolitiikassa kyse on ihmisten omista valinnoista ja niiden vaikutuksista arkielämään. Viranomaisten tulee kuunnella entistä enemmän kansalaisia."

vaikutusmahdollisuudet ihmisten omiin valintoihin ovat siis kovin rajalliset.

- Tässä yhteydessä on todettava, etteivät alkoholiongelmat ole meille mikään uusi ilmiö. Työelämässäkkin ongelmat ovat jo keskuudessamme sekä näkyvinä että pinnan alla. Kun ongelmat nyt uhkaavat pahentua, on hyvä syy tarttua asioihin myös työelämässä.

- Mahdollisimman varhainen puuttuminen ongelmiin on tehokkainta ehkäisyä. Kansallisen terveyshankkeen ja alkoholiohjelman yhteistyönä panostetaan ensi vuonna erityisesti perus- ja työterveyshuollon yhteydessä tapahtuvaan mini-interventioon. Terveydenhuollon ammattilaiset ovat puolueettomia ja luotettavia toimijoita, joiden sanaan ihmiset uskovat. Myös työtovereiden tulee olla valmiita autamaan lähimmäistään avun piiriin.

- Uskon, että olisi kaikkien osapuolten etu, jos alkoholi voitaisiin avoimesti nostaa pöydälle yhtenä ongelmakenttänä. Tässä

yhteydessä toivoisi myös kaikille olevan selvää, ettei yhdelläkään työpaikalla välitettäisi matkustajatuontina tuotua viinaa. Työnantaja- ja työntekijäjärjestöt voisivat vielä kerran varmistaa, että myös työpaikoilla on käytettävissä inhimilliset keinot ongelmiin puuttumiseksi. Tehokas ongelmatilanteisiin puuttuminen ja hoitoonohjaus ovat varmasti työnantajillekin taloudellisempia vaihtoehtoja kuin irtisanomisen ongelman viimeisessä vaiheessa.

Päihdetyön järjestökentän tulevaisuus

Kansalaisjärjestöjen rooli korostui 1990-luvun kuluessa entisestään erityisesti mitä tulee ennaltaehkäisevään päihdetyöhön, kun kunnalliset raittiustoiminnot ajettiin alas. Samalla toimialan järjestökentässä tapahtui suuria muutoksia, joita itsekin seuraisitte läheltä.

Kuinka näette päihdetyön järjestökentän kehityksen ja tulevaisuuden?

- Hyvinvointiyhteiskunnan – valtion ja kuntien – tehtävä on taata universaalit perus- ja sosiaaliset oikeudet ja tarjota sosiaalipalveluja ja -turvaa kaikille kansalaisille. Järjestöjen tehtävä on puolestaan tarkastella erilaisten erityisryhmien asemaa ja palveluita, toimia näiden ryhmien puolesta ja niiden parissa. Järjestöjen tehtävä ei ole tuottaa kaikenkattavia palveluita. Ne voivat ja niiden pitääkin toimia äänekkäästi oman jäsen- ja asiakaskuntansa puolesta. Yhdessä järjestöt muodostavat kuin mosaikin ja juuri siinä on niiden voima.

- Järjestöt päättävät itse niistä toiminnoista ja toimintatavoista, joihin ne haluavat sitoutua. Juuri tähän liittyy myös alkoholiohjelman perusajatus kumppanuudesta. Kumppanuussopimuksen – kuten kaikkien sopimusten – taustalla on molemminpuolinen vapaaehtoisuus. Sopimus solmitaan siksi, että kumpikin osapuoli kokee hyötyvänsä yhteistyöstä. Julkisen vallan taholta tärkein tarjous on, että yhteistyössä kaikkien osapuolten kanssa jokainen järjestökin voi parhaiten ajaa omaa asiaansa. Kumppanuuden yhteen liittävä voima on yhteinen tavoite: alkoholien aiheuttamien haittojen on vähennyttävä. ●

Vuoden 2003 yhdistys: Porin seudun elämäntapayhdistys

Muutama (h)ajatelma Porin elämäntapayhdistykseltä eli pettymyksiä ja iloa uuden heräämisen ajoilta.

Porin seudun elämäntapayhdistyksen juuret ovat syvällä vanhassa raittiusliikkeessä, jolla on Porin seudullaikin kunnias historia. Näin sillä olettaisi myös olevan tälle päivälle perinteitä. Näin tulin ajatelleeksi, kun useamman vuoden ajan oli ollut mielessä herättää henkiin aikoinaan Suomen Elämäntapaliitonkin varsinaiseksi jäsenjärjestöksi kirjattu raittiusyhdistys.

Itse en pitkään aikaan ollut asiassa kovinkaan aktiivinen sillä toimintafoorumin tarjosi Kansan Raittiusliiton piirijärjestö, joka oli herätetty henkiin jo 1990-luvun alkupuolella. Kuitenkin elämäntapayhdistyksen oli mielessä siksi, että toimijajaksikoiden lisääntyminen voisi myös vetää joitakin uusia asiasta kiinnostuneita mukaan.

Elämäntapaliiton vuosikertomuksissa oli mainittu myös kyseisen yhdistyksen

olevan vireillä, mikä aktivoi sitten pienen porukan kokoontumaan ja järjestöpäällikkö Antti Honkosen tulemiseen Poriin. Elämäntapaliitto oli jo vuosia aiemmin rantautunut myös paikallisen asukastuvan ja sittemmin EU-projektin kautta liittona paikkakunnalle. Tuolloin uskoin näistä löytyvän tukea ainakin henkisessä mielessä myös elämäntapayhdistyksen toiminnalle. Tämä toive ei toteutunut ja mielessä kävikin hankojen heittäminen naukaan...

Yhteistyökumppanuudessa ollaan äänessä tai äänettöminä

Kiitokset elossa olemisesta kuuluu työttömien yhdistykselle ja diakoniatyölle! "Onni onnettomuudessa" oli aikoinaan se, että rinnalla etsiskeltiin yhteyksiä eri tahoille. Alun alkaenkin oivallinen yhteistyökumppani oli ollut Porin seudun työttömät ry ja sieltä mukaan tulleet ihmiset. Ilman heitä olisi ilmeisestikin luovutettu lähes alkuunsa. Kiitos elossa olemisesta kuuluukin siihen suuntaan.

Toinen suuri kiitos kuuluu seurakuntayhtymän diakoniatyölle. Heidän kans-

saan tällainen kovin maalliselta haiskahtava yhdistys on löytänyt yhteisen työnsaran köyhien ja elämässään vaikeuksiin ajautuneiden ihmisten hyväksi toimimisesta. Toisaalta siltä suunnalta on saatu myös tarvittavaa henkistä rohkaisua.

Olisiko syytä miettiä miten ja millä tavoin liitto on mukana eri projekteissa? Ainakin allekirjoittaneen yhdistyksen kritiikki on kohdistunut niihin periaatteisiin, joilla liitto on lähtenyt mukaan paikallisiin projekteihin. Alun alkaen pitäisi tehdä selväksi, onko paikallisella yhdistyksellä mitään roolia hankkeessa tai jos on, niin millainen? Kovin innostavaa ei olekaan olla äänettömänä yhtiömiehenä mukana. Kun asiat tehtäisiin heti selväksi, niin välttyttäisiin valitettavilta vuosia kestävilta konflikteilta ja pahalta mieleltä...

Erään paikallisen projektinmenneet vuodet ovat yksi syy siihen, että kieltäydin kehumasta elämäntapaliittoa kymmenvuotiskaudelta. Väliin jopa tuntui siltä, että olemme paikallisena yhdistyksenä ylimääräinen kivi liitossa ja menossa on jäsenten vaihto-operaatio. Menneet kuitenkin olkoon nyt sitten vihdoin vii-

Asunnottomien yö -yhteistyössä Porin elämäntapayhdistys on työttömien yhdistyksen ja diakoniatyön kanssa tarjoamassa "soppaa ja sielunhoitoa".

Kuva oik.: Porissa elämäntapayhdistyksen laajaan "kulttuurikirjoon" kuuluu myös hirvikeiton valmistukseen liittynyt perunateatteri. Pesuletkussa "johtotehtävissä" sihteeri Heikki Kempainen.

mein menneitä, mutta kovin miellyttävää ei vuosien paha mieli kuitenkaan ole.

Rehellisesti sanottuna Porin seudun elämäntapayhdistyksen käytännön elämä on ollut ajoittain joko kuin jäitä polttaisi tai ratakiskoja uittaisi, mutta kuitenkin muutamien asioiden onnistuminen on rohkaisut jatkamaan työtä.

Toiminta tuo ihmisiä

Nyt jo toisen kerran saatiin järjestettyä köyhyyden ja asunnottomuuden vastainen tapahtuma ja mukaan tuli tänä vuonna uusia yhteistyökumppaneita. Luentotilaisuuksien ja seminaarien vastaanotto on rohkaisut jatkamaan minimaalisista resursseista huolimatta. Tapahtumien myötä on ilmentynyt uusien ihmisten kiinnostusta yhdistystä kohtaan.

Nuoremmankin polven suunasta on ilmaistu halukkuutta tulla mukaan ja näin on harkittavissa jopa jäsenhankinta ensi vuodelle. Tähän mennessä ei jäsenyyttä olekaan "kaupattu", vaan on toimittu hyvin pienellä "hallintoryhmällä". Varsinaiset resurssit sekä henkisessä että aineellisessa mielessä on saatu näiltä ystävällisiltä yhteistyötahoilta, joista keskeisimmät ovat juuri edellä mainitut diakoniatyö ja työttömien yhdistys.

Varsinaisen yhdistyksen kokoukset eivät ole joukkojen tilaisuuksia, sillä joskus on vaikeuksia löytää muodollinen päätösvaltaisuuskin kasaan. Kun huomioidaan järjestetyissä tilaisuuksissa käyneet, määrälliset luvutkin ovat ilahduttavan suuria. Näin on voitu käsitellä erilaisia köyhyyteen, työttömyyteen ja elämän ongelmiin liittyviä asioita ja ehkä jokunen on saanut toivon näkökulmaa elämäänsä.

Oikeastaan kaikki huomionsoitukset pitäisikin osoittaa aiemmin mainituille kansatoimijoille ja niille vapaaehtoisille, jotka ovat keittäneet soppaa, kuorineet perunoita, markkinoineet seminaareja, keittäneet kahvit luentotilaisuuksiin ja otaneet osaa keskusteluihin. Rahattomana toimiessa ilman heitä olisi pitänyt heittää hanskat naulaan heti alkuunsa.

Tosin joskus allekirjoittaneelle tämäkin vaihtoehto on käynyt mielessä, mutta siten on kuitenkin saanut rohkaisua jatkaa juuri edellä mainituilta kansakulkijoilta. Yhdistyksenään elämä ei ole toivotonta, mutta toivonsa menettämisen on täysin mahdollista. Onneksi ei näin ole ainakaan vielä käynyt! ●

Ihmisenvirka-tunnustus Lahteen Tero Ketolalle

Lahden Elokolon toimijat muistavat hyvin viimevuotisen Asunnottomien yö -tapahtuman sillä silloin saimme uusia merkittäviä toteuttajia YK:n köyhyyden ja syrjäytymisen vastaisena päivänä - ja yönä - 17.10. pidettävään tapahtumaan.

Upea kokemus oli saada yhteistyöhön **Tero Ketola**, joka oli keskeisesti mukana tapahtumassa, jonka jälkeen kaupunkiin perustettiin Lahden Kadunmiehet -yhdistys.

Uuden yhdistyksen perusajatuksena on saada syntymään jokaiselle jäsenelle ja mukana olijalle omalla kohdallaan voimakas halu päihitteetömmään raittiiseen elämäntapaan.

- Suurimmalla osalla meistä siinä on kysymys täydellisestä elämäntavan muutoksesta. Tässä asiassa jokainen asukas voi tukea ja innostaa toisiaan, kertoo Ketola.

Hän tietää vertaisen tuen olevan tärkeää kun haetaan muutosta elämään. Uudenlaisen elämäntavan aloittaminen on lähes välttämätön meille jokaiselle, kun siirrytään tai on siirrytty joskus asumaan omiin asuntoihin. Ketola on ollut keskeisesti jomon kanssa mukana tukemassa tällaista muutosprosessissa parempaan päin.

Jokaisella ihmisellä on oikeus asuntoon!

Kadunmiehet -yhdistyksessä ollaan tekemisessä haastavien asioiden ja tukea tarvitsevien ihmisten kanssa: alkoholisoituneiden asunnottomien, sekä sellaisten jotka eivät kuulu minkäänlaisten sosiaalitoimen piiriin suurten vuokratien ja muiden usein kertyvien syiden vuoksi. Terolla on puolisonsa kanssa sydämellinen halu ja myös vankka vakaumus auttaa näitä ihmisiä.

- Lahden Kadunmiehet ry on toiminnut Inkeri- ja Ristimäenkadun asuntoloissa, joissa on yhteensä asutettu kahdeksan mieshenkilöä. Toimintakeskus asunnottomille avattiin 25.10.2003 Lahden keskustaan Rautatiekatu viidessä. Siellä on yhdeksän vakinaista asujaa sekä 10 tilapäisnukkujaa.

Yhdistyksen tarkoituksena on kerätä

liikemiehiä ja kaupunkia työllistämään kauttamme mahdollisemman monta ihmistä Rautatiekadun kiinteistöön.

Liikemies **Timo Salonen** on mahdollistanut yhdistyksen toiminnan tähän asti. Jatkossa toivotaan muidenkin liikemiesten tulevan toimintaan mukaan työllistämällä mahdollisemman monta miestä, koska Lahden kaupungin sosiaalityö on kielletty tukemasta toimintaamme. Uuden yhdistyksen uskottavuus on siis koetteilla, joten paljon on tehtävä toimijoiden ja tukijoiden saamiseksi samaan rintamaan.

Lahden kaupunginjohtaja **Tarmo Piipatti** nosti uskottavuusasian esiin Asunnottomien yössä Lahdessa. Vain yhdistämällä voimia tulee uskottavuutta: - Jos ei silloin saa avustusta tämän toiminnan jatkamiseen, niin mihin sitten, oli kaupunginjohtaja todennut.

- Siksi uskalsimme aloittaa Rautatiekadun toiminnan, luottaen kaupungin tukeen tässä työssä, mutta toistaiseksi toisin on käynyt. Toivomme yhä vankempaa kansanliikettä Suomen asunnottomuuden poistamiseksi koko maassa, toteaa Ihmisenvirka-tunnustuksen saanut Tero Ketola Lahden Kadunmiehistä. ●

Vuoden 2003 Ihmisenvirka-tunnustuksen saaja Tero Ketola toimii yhteistyössä elämäntapayhdistyksen Ritva Anderssonin kanssa Lahden Kadunmiehet -yhdistyksessä.

Vuoden 2003 elämäntapaliittolainen Timo Seutu kiittää yhteistyöjärjestöstä

Vuoden 2003 elämäntapaliittolainen -tunnustuksen saaja on helsinkiläinen järjestötoimija Timo Seutu. Hän on laittanut yli viidentoista vuoden ajan itseään täysillä peliin kansaeläjiensä auttamiseksi - vapaaehtoisesti. Timo onkin sanottu maamme ensimmäiseksi sosiaaliamieheksi, ennen kuin tuohon tehtävään tuli ihan omia viranhaltijoitaan. Erona tosin on se, että Timo puurtaa palkatta ja nykyiset sosiaaliamiehet palkalla.

Kuinka auttava vapaaehtoistyösi alkoi?

- Alkuna oli aiemman elämäntavan lopusta. Olen alkoholisti, mutta en ole maistanut viinantippaa enää reiluun 16 vuoteen.

Timon elämäntavan muutos huipentui itsetuhoyritykseen, jossa tällissä – onneksi – katkesi vain jalka. Siihen loppui viinan kanssa läträäminen ja alkoi raitistuminen.

Järjestöelämä alkoi vuonna 1988, kun hän tuli miltei sattumalta valituksi Kansandemokraattinen Raittiusliitto KDRL:n Helsingin ja Uudenmaan piirijärjestön vuosikokoukseen ja siellä sen piiritoimikuntaan.

- KDRL:n eli sittemmin Kunnon Elämä ry:n toiminnassa huomasi ilokseni sen, että sen perustamisessa vuonna 1974 oli otettu tavoitteeksi koko työväen raittiusliikkeen yhdistäminen.

Toinen Timoa miellyttänyt asia tuolloin oli KDRL:n käytännön toiminnan painot-

tuminen työelämään ja työpaikoille mm. ”Työpaikan terveystunti” -toiminnalla.

Elämäntapaliitto selvisi yhteistyössä laman kiroista

Elämäntapaliittomme syntyi kymmenen vuotta sitten ajoittui raskaisiin lamavuosiin - ja osittain johtuikin niistä.

Timon mielestä parasta on uudessa Elämäntapaliitossa ollut se, että työväen raittiusliike koottiin vihdoin yhteen. Se edellyttää tietysti kaikilta mukana olijoilta tahtoa huomioida aina myös yhteinen etu. Pahinta tai ikävintä on ollut ajoittain ilmennyt lievähkö klikkiytyminen perinteisten yhteiskunnallisten ryhmien taakse.

- Hienoa on, että liitto on sääntöjensä tarkoituksenkäytännön mukaisesti pyrkinyt merkittävällä tavalla ehkäisevän päihdetyönsä ohessa huomioimaan muutkin yhteiskunnalliset epäkohdat. Köyhyyden ja syrjäytymisen aiheuttamien ongelmien vähentämiseksi ja poistamiseksi Asunnottomien yö -kansalaisliikkeessä tehty vastuunkanto on siitä humanina esimerkkinä.

Tärkeitä puheenjohtajatehtäviä Timolla on Kunnon Elämä ry:n ja Helsingin Sosiaalinen Oikeudenmukaisuus ry:n toimintasarjoilla. Viime mainitun yhdistyksen puolesta hän toivookin, että myös Elämäntapaliitto pyrkii omalta osaltaan vaikuttamaan, jotta nykyistä toimeentulolakia noudatettaisiin myös kuntien taholta.

- Vaikka yhteistyöliitossamme ei olekaan – vielä – saatu työpaikoille suuntautuvaa työtä merkittävässä mielessä käyntiin, uskon sen nykytahdoin lähtevän ponnekaasti liikkeelle ja toivon vuonna 2014 voitavan iloita mm. ”työpaikan terveystunti” -toiminnan vakaasta etenemisestä.

Timo on parhaillaan toipumassa elämänsä toisesta suuresta ”tällistä”. Se johtui alkusyksyn pahasta kaatumisesta pyörällä.

- Onneksi pelastuksena päässäni oli itseäni kovempi kypärä, joten voin lausahda tutun tunnuksen ”Elossa ollaan”. Nyt tein päätöksen, että tähän iskuun loppui tupakansavutteluni, kertoo vuoden elämäntapaliittolainen Timo Seutu iloisena. ●

Timo Seutu kiittää oman selviytymistarinsa mahdollistaneita: läheisiä, ystäviä ja järjestöovereita sekä polkupyöräilijän kypärää, jollainen voi olla avuksi kilpikonnankin vauhdissa.

Toimintakeskuskehut Kemiin Hepolan asukastalon sankareille

Elämäntapaliiton "Vuoden 2003 toimintakeskus" -tunnustus meni tällä kertaa Kemiin Hepolan asukastalolle. Jos kehumistemme mittarina olisi vain suurimmat ja kauneimmat saavutukset, ei Hepola ihan helposti olisi päässyt kärkisi-joille. Valinnassa huomioitiinkin olosuhteet, jossa toimintaa järjestetään. Näin mitattuna Hepola on kiistatta melkoinen sitkeyden sankari.

Hepolan asukastalo perustettiin toukokuussa 1999 Kemi-Tornio seudun Sosiaalitalousyhdistyksen ansiosta.

Asukastalo tuli taannoin tunnetuksi TV2:n Pohjantähti-sarjassa "Ei kurjuutta kurjempaa" -ohjelmasta. Monen kemiläisen(kin) kokemasta arjesta ker-tonut ohjelma herätti eräissä katsojissa muutakin kuin hilpeyttä sillä se koettiin tunnetusti hienosti sosiaalitointaan hoitavan Perämeren kaupungin pilkaksi. Tänään ymmärretään Kemissä jo laajasti, että Hepolan asukastalo on suorastaan välttämätön.

Elämäntapaliitossa oli maamme lama-vuosien varrella päästy tai jouduttu näkemään paljon karumpaakin todellisuutta muilla paikkakunnilla. Aloimme Hepolan asukastalon kanssa omalta osaltamme melko vaatimattomin panoksin yhteistyöhön, jotta hepolaalaisasukkaiden ilmaisema kurjuus katoaisi tai ainakin helpottaisi.

Apua arkeen ja tukea tarpeeseen

- Asukastalo on keskiönä, josta palvelimme asiakaskuntaamme eli pääsääntöisesti vähävaraisia hepolaalaisia, kertoo toiminnasta vastaava **Anneli Laurila**.

Osa palveluista mahdollistuu sosiaali-

toimiston kautta. Kemin Edunvalvonnan kanssa sovituille asiakkaille tehdään koti-apuna siivousta, ikkunanpesua, verhojen laittoa, käydään kauppa-asioilla ja siivotaan tukiasuntoja. Parhailtaan neuvoteltiin sopimus ison palvelutalon 29 huoneiston siivouksesta.

Työntekijöitä on yhdistelmätuella neljä sekä Anneli Laurila vastaavana. Yksi henkilö hoitaa keittiön ja siihen liittyvät toimet.

Lounas maksaa 3 euroa, sisältäen leivän, juoman, ruoka-annoksen ja jälkiruoan. Ruokailijoita käy talolla syömässä tai annoksia viedään koteihin alkuvuikon päivinä n. 25, mutta torstai-perjantaisin jopa 40 annosta.

Kaksi henkilöä hoitaa kauppa-asiat arkisin vanhuksille ja kaksi kertaa viikossa palvelutalon keittiölle. He myöskin hoitavat ruoan kotiinkuljetuksen huonokuntoisimmille asukkaille. Lisäksi leikataan hiuksia ja pesemme pyykkiä.

Ruokatoimintojen lisäksi asukastalolla käy päivittäin parikymmentä muuta kansalaista kohtaamassa toisiaan, rupattele-massa, kahvilla ja pelejä pelaamassa - tai

ihan muuten vaan.

- Annamme apua kaikille, jotka sitä tarvitsevat, on toimintamottonamme.

Synnytetään elämäntapayhdistys joka otti toimintavastuun

Hepolan asukastalon elämäntaival ei ole ollut missään vaiheessa suoraa etenemistä. Se oli jopa päättyä, kun sen perustajayhdistys joutui äskettäin vetäytymään toiminnan ylläpidosta. Tarmokkaat toimijat perustivat tarpeen sanelemana Hepolan elämäntapayhdistyksen, joka nyt vastaa toiminnasta. Yhdistyksen puheenjohtajana toimii **Tarja Hämäläinen** ja sihteerinä Anneli Laurila.

Uhkakuvana oli hetken aikaa se, että talonomistaja Stora Enso oli purkaa talon, mutta nyt onkin tehty remontti ja toiminta voi jatkua.

Hepolan asukastalo on avoinna arkisin klo 8-17. Osoite on Ruonantie 6 i 43-44, 94830 KEMI, puhelin: (016) 223 455.

Liittomme onnittelee Hepolan asukastalon sitkeitä työnsankareita ja toivottaa menestystä - kohtuullisen hien kera - uudelle elämäntapayhdistykselle. ●

Kemin Hepolan asukastalo saattaa talvella miltei hautautua tuiskuavaan lumimassaan, mutta kesällä ja sisällä on kuvamme kaltainen leppoisaa meno ja meininkiä.

EHKÄISEVÄ PÄIHDETYÖ

Hauskasti & Hallitusti!

Hauskasti & Hallitusti! on alkoholinkäytön itsehallintaan tähtäävä ohjelma, joka motivoi, aktivoi ja tarjoaa malleja.

H&H!:n toimintaan kuuluvat **itsehallintaryhmät, yksilöohjaus ja oheismateriaali**. Lisäksi järjestetään **tilannearviotapahtumia**, joiden tavoitteena on saada omasta alkoholinkäytöstään tai terveydestään huolestuneita aikuisia pohtimaan alkoholinkäyttötapojaan. Tapahtumaan kuuluu muun muassa maksa-arvon mittaus, WHO:n 10 kysymystä alkoholinkäytöstä sekä ratkaisukeskeinen keskustelu asiakkaan kanssa.

H&H! järjestää myös täydennyskoulutusta terveydenhuollon ja sosiaalialan ammattilaisille. Koulutus antaa valmiuksia alkoholinkäytön itsehallinnan tukemiseen sekä konkreettisia välineitä muutoksen edistämiseen eri tilanteissa.

*Lisätietoja: Timo Glad,
puh. 040 527 1116,
timo.glad@elamantapaliitto.fi,
Seija Leino, puh. 040 533 1344,
seija.leino@elamantapaliitto.fi*

HuuMaa -huumeet ja kehitys -toiminta

HuuMaa -toiminta nostaa esille suomalaisessa huume keskustelussa harvoin käsitellyn teeman eli huumealouden koko ketjun ja sen maailmanlaajuiset vaikutukset sekä ongelmat. Tavoitteena on liittää huume kysymys terveysvalistuksen lisäksi osaksi yhteiskunnallista ajattelun kehittymistä. HuuMaa -toiminta pyrkii myös kehittämään ja kokeilemaan omakohtaiseen ajatteluun haastavia huumevalistuksen malleja ja perusteluja

HuuMaa tarjoaa menetelmiä kasvattajille mm. roolipelin sekä Nuorten Akatemian koulutoimintaprojektien kautta. Kiinnostuneille tarjotaan koulutusta huume- ja kehityskysymyksissä. Tämän lisäksi järjestetään tapahtumia ja tempauksia, joissa pyritään lisäämään ihmisten tietoutta globaalista huumeongelmasta. HuuMaa -toiminta pyrkii tuottamaan uutta materiaalia sekä nuorten ja kasvat-

tajien käyttöön. Verkkosivuille on koottu kattava tietopaketti. Yhteistyötä HuuMaa -toiminta tekee YAD - Youth Against Drugs ry:n, Nuorten Akatemian, Kehitysyhteistyön palvelukeskus KEPAN ja Stakesin päihdetiedotuksen kanssa.

*Lisätietoja: Johanna Yliviitala,
p. 040 761 8062, johanna.yliviitala@
elamantapaliitto.fi, www.huumaa.net*

Välineitä kasvattajille

Lasten ja nuorten kanssa eläminen ja työskentely on haastavaa puuhaa, jossa joskus keinot ovat loppua. **Tarinatreenien, Roolipelin ja Vanhempain toiminnan** avulla Elämäntapaliitto tarjoaa vanhemmille ja muille kasvattajille apua tähän tärkeään työhön.

*Lisätietoja: Leena Merilehto
puh. (09) 4132 1106,
leena.merilehto@elamantapaliitto.fi,
Sisko Helsti ja Tuulikki Helsti-Towalski
puh. (09) 4132 1112,
helstit@elamantapaliitto.fi*

Tarinatreenit

Tarinatreenit on menetelmä tavoitteiden ja voimavarojen löytämiseksi. Treenit sopivat tiimien, moniammatillisten työryhmien, verkostojen ja oppilasryhmien työvälineeksi. Yhteistyön sisällön ja tavoitteen osallistajat määrittelevät itse.

Tarinatreeniperheen uusia jäseniä ovat **Arvostavaa tarinointia ala-asteella**, joka opettaa hyväksymään erilaisuuden, **Avaustarina**, joka auttaa tiivistämään työryhmien toimintaa sekä **Nousukiito**, jonka tarkoituksena on saattaa uusi opintojako tai koulun aloitusvaihe myönteiseen alkuun.

Elämäntapaliitto tarjoaa koulutusta Tarinatreenien ja sen uusien toimintamuotojen vetäjille.

Roolipeli

Roolipeli on nuorille suunniteltu oppimis-

menetelmä. Sen avulla voidaan käsitellä arkielämän vaikeita tilanteita pienryhmissä. Pienryhmäharjoitukset edistävät nuorten itsetuntemusta ja elämänhallintaa sekä vuorovaikutustaitoja.

Elämäntapaliitto järjestää myös roolipelin ohjaajakoulutusta, joka soveltuu esimerkiksi opettajille, oppilashuoltohenkilöstölle ja nuorisotyöntekijöille sekä hoito- ja kasvatustehtävissä työskenteleville.

Vanhempain toiminta

Vanhempainrenkaat ovat vapaita keskustelufoorumia, joissa kaikenikäisten lasten vanhemmat voivat vaihtaa kokemuksia ja tietoja murrosvaiheessa olevien lasten kanssa elämisestä. Renkaissa etsitään yhdessä toimivia ratkaisuja arkipäivän ongelmatilanteisiin.

Elämäntapaliitto järjestää Vanhempainrenkaan vetäjäkoulutusta.

Elämäntapaliitosta voi pyytää **vanhempainilla** vetäjän, joka alustaa, keskustelee ja vetää yhteen illan pohdinnat. Vanhempainiltojen teemoja ovat olleet mm. murrosikä, ajankäyttö ja arjen arvot sekä vanhemmuuden vahvistaminen. Vanhempainiltoja on järjestetty niin peruskouluissa ja lukioissa kuin päiväkodeissakin.

Projektit

Vauvavoimaa

Elämäntapaliiton, Rahtiuden Ystävien ja Laurea ammattikorkeakoulun yhteisen Vauvavoimaa-projektin tavoitteena on tarjota odottaville ja tuoreille vanhemmille tilaisuus vertaiskontakteihin. Uutta neuvolatyön toimintamallia kehitetään käyttämällä yhteistoiminnallisen oppimisen menetelmiä.

Vauvavoimaa-toiminta on perinteistä perhevalmennusta laajempi, sillä vanhempien muodostamat ryhmät kokoon-

JA PALVELUT

tuvat odotusaikana aiempaa aikaisemmin ja tapaamiset jatkuvat myös vauvan synnyttyä. Terveydenhoitajien vetämien tapaamisten välillä ryhmät kokoontuvat myös itsenäisesti.

*Lisätietoja: Tuulikki Matero,
puh. 040 525 8825,
tuulikki.matero@elamantapaliitto.fi*

Pelinrakentajat Lappeenrannassa

Hankkeella kuusi päihdehaittojen ehkäisyalueella toimivaa järjestöä tähtää paikallisen toiminnan virityksiin ja vastuunkantajien joukon laajentumiseen.

Järjestöt haluavat selvittää, ovatko kaikki tarjolla olevat paikalliset vaikuttamiskeinot käytössä tilanteessa, jossa alkoholin käytöstä aiheutuvien haittojen arvellaan voimakkaasti kasvavan. Hankkeella testataan toimintamallia, jossa mukana olevat järjestöt muodostavat niiden roolia korostavan yhteistyöryhmän kaupungin ehkäisevän päihdetyön kanssa.

*Lisätietoja: Riitta Pakaslahti,
puh. (09) 4132 1109,
riitta.pakaslahti@elamantapaliitto.fi*

SELVIITYMIS- TAITOJA ARKEEN

Flirttikurssi

Miten luot mukavan ilmapiirin ympärillesi? Kuinka saat kontaktin toisiin ihmisiin? Osaatko kannustaa ja antaa palautetta työssäsi? Kurssilla harjoitellaan aloitteentekeoa ja puheenaiheita, ilmeitä ja eleitä myöten. Tavoitteena on lisätä rohkeutta ja aloitteellisuutta hyväntuuliseen toisten huomioimiseen arjessa, työssä ja vapaa-aikana. Vetäjänä Leena Limmell.

*Lisätietoja: Leena Limmell,
puh. 050 365 8149,
leena.limmell@kolumbus.fi*

Naurutuokio

Mausta arki huumorilla - irrottele ilolla! Miten hymy, huumori ja nauru vaikuttavat yksilöihin ja ihmisten väliseen kanssakäymiseen; pilke silmäkulmassa. Luvassa hillittyä hihittelyä ja hulvatonta hohotus-

ta. Tuokioita vetävät naurukouluttajat Vesa Karvinen ja Raisa-Tiina Lahtinen.

*Lisätietoja: Vesa Karvinen, puh.
(014) 667 144, 0400 813 460,
vesa.karvinen@leikkimieli.fi,
www.leikkimieli.fi, Raisa-Tiina Lahtinen,
puh. (03) 2134 994, 050 5308 913,
raisa-tiina.lahtinen@kolumbus.fi*

Voimavaroja jaksamiseen:

- Zone - ihannetilaan ruokavaliolla, liikunnalla, hellittäen
- Chi kung -kiinalainen voimistelu ja itsehoito
- Vapauta tunne-energiasi -kurssit

Kehon lukkoja ja jännityksiä vapauttamalla rentoudutaan, tervehdytään ja saadaan lisää energiaa. Harjoitukset sisältävät vapauttavia ja dynaamisia osuuksia sekä pysähtymistä ja kuuntelua. Uutta tietoa kehon mahdollisuuksista! Matkaoppaana toimii kehoterapeutti Riitta Kokko.

*Lisätietoja: Riitta Kokko,
puh. 040 535 4975
riitta.kokko@pp.inet.fi*

KANSALAIS- TOIMINTA

Elämäntapaliitto on järjestöjen järjestö - yhteistoimintajärjestö, jonka jäsenkunta muodostuu jäsenyhdistyksistä ja yhteistyökumppanijäsenistä. Pohjoismainen yhteydenpitofoorumimme on ISA:n pohjoismainen komitea. Muita kansainvälisiä toimintakenttiä ovat EURO CARE, ICAA ja IUHPE.

*Lisätietoja: Riitta Pakaslahti
puh. (09) 4132 1109,
riitta.pakaslahti@elamantapaliitto.fi*

Toimintakeskukset

Elämäntapaliitto ylläpitää ja tukee yhdessä paikallisten toimijoiden kanssa kansalaisten kohtaamispaikkoja, joista useimpien nimessä on maininta Elokolo. Toimintakeskusten tavoitteena on sosiaalisen hyvinvoinnin edistäminen ja arjessa selviytymisen tukeminen.

Ihmisenvirka

Elämäntapaliitto tarjoaa kaikille kansalaistoiminnasta kiinnostuneille tärkeintä kaikista "elämänhallinnon viroista": Ihmisenvirkaa. Ihmisenvirka on vapaaehtoistyötä, kanssaihminen huomioimista ja heistä välittämistä.

*Lisätietoja:
Antti Honkonen, puh. (09) 4132 1109,
antti.honkonen@elamantapaliitto.fi*

HOTELLI ELOHOVI

Elohovi sijaitsee läntisellä Uudellamaalla, Nuuskion kansallispuiston kainalossa. Helsingistä on matkaa erämaahotelliin vain 37 kilometriä. Kaukana melusta ja hälystä kurssi- ja kokousväellä on mahdollisuus keskittyä olennaiseen ja rentoutua rauhassa. Lomanviettopaikkana Elohovi on mitä oivallisin vaihtoehto.

Elohovissa on muun muassa 26 kahden hengen huonetta, majoitustilaa lisävuoteineen 63 hengelle, 70 hengen ruokaravintola, kokoustilaa ryhmätyötiloineen yhteensä 265 hengelle, datayhteys, rantasauna ja takkatupa, hotellin sauna, poreamme ja oleskelutila, lappilaistyylinen kota, ulko-grillit ja nuotiopaikat, ulkoleikkialue lapsille, lentopallokenttä sekä aktiivirata.

*Lisätietoja: Riitta Ågren, hotellipäällikkö,
Elohovi, puh. (09) 2242 840, riitta.agren@elohovi.com, www.elohovi.com ●*

Elämäntapaliitto

Paasivuorenkatu 5 B, 7. krs
00530 Helsinki
puh. (09) 4132 1100,
faksi (09) 4132 1111
elo@elamantapaliitto.fi
www.elamantapaliitto.fi

Elämäntapaliitto edistää terveyttä ja sosiaalista turvallisuutta päihdehaittoja ehkäisemällä.

Toiminnanjohtaja Vertti Kiukas
puh. (09) 4132 1101, gsm 040 592 4287
vertti.kiukas@elamantapaliitto.fi

Kehittämispäällikkö Riitta Pakaslahti
puh. (09) 4132 1109, gsm 040 592 6525
riitta.pakaslahti@elamantapaliitto.fi

Järjestöpäällikkö Antti Honkonen
puh. (09) 4132 1102, gsm 040 529 5283
antti.honkonen@elamantapaliitto.fi

Tiedottaja Kristiina Ahonen
puh. (09) 4132 1104, gsm 040 530 1774
kristiina.ahonen@elamantapaliitto.fi

ALUETYÖ

Aluetyöntekijä Seija Civaroglu
Pirkkalan Elokolo, Suupankuja 8-10,
33960 Pirkkala
puh. (03) 368 1295, gsm 0400 252 512
pirkkalan.elokolo@elamantapaliitto.fi

Aluetyöntekijä Markku Heino
Helsingin Elokolo, Toinen Linja 31,
00530 Helsinki
puh. (09) 753 3590, gsm 040 519 5730
helsingin.elokolo@elamantapaliitto.fi

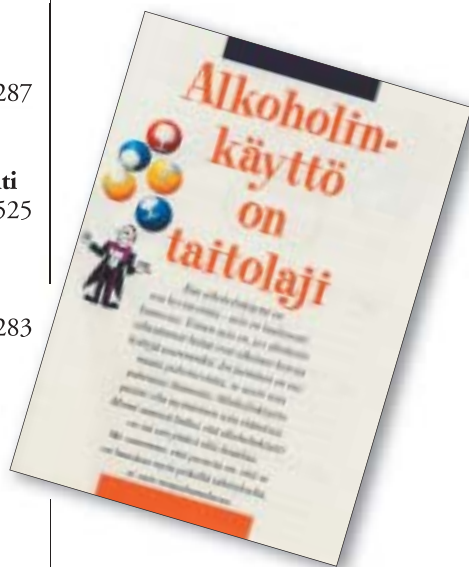
Aluetyöntekijä Salla Hiltunen
Turun Elokolo, Yliopistonkatu 10,
20100 Turku
puh. (02) 233 0729, gsm 0400 252 510
turun.elokolo@elamantapaliitto.fi

Aluetyöntekijä Jukka Suomilampi
Lahden Elokolo, Vesijärvenkatu 19,
5.krs, 15140 Lahti
puh. (03) 781 9284, gsm 0400 252 511
lahden.elokolo@elamantapaliitto.fi

HAUSKASTI & HALLITUSTI!

Suunnittelija/kouluttaja Timo Glad
puh. (09) 4132 1105 gsm 040 527 1116
timo.glad@elamantapaliitto.fi

Suunnittelija/kouluttaja Seija Leino
puh. (09) 4132 1114 gsm 040 533 1344
seija.leino@elamantapaliitto.fi

Hauskasti & Hallitusti! -esite

TARINATREENIT, ROOLIPELI, VANHEMPAINRENKAAT

Suunnittelija Sisko Helsti
puh. (09) 4132 1112, gsm 040 824 5339
helstis@elamantapaliitto.fi

Suunnittelija Tuulikki Helsti-Towalski
puh. (09) 4132 1112 gsm 040 824 5339
helstis@elamantapaliitto.fi

Kouluttaja Leena Merilehto
puh. (09) 4132 1106
leena.merilehto@elamantapaliitto.fi

HUUMAA-PROJEKTI

Projektikoordinaattori Johanna Yli-viitala
gsm 040 761 8062
johanna.yliviitala@elamantapaliitto.fi

Suunnittelija Juha Mikkonen

puh. 050 527 4780
juha.mikkonen@elamantapaliitto.fi

VAUVAVOIMAA-PROJEKTI

Projektikoordinaattori

Tuulikki Matero
gsm 040 525 8825
tuulikki.matero@elamantapaliitto.fi

TOIMISTO JA TALOUS

Taloussihteeri Marina Lehtinen

puh. (09) 4132 1108
marina.lehtinen@elamantapaliitto.fi

Toimistosihiteeri Marja Saavalainen

puh. (09) 4132 1107, gsm 040 724 5513
marja.saavalainen@elamantapaliitto.fi

HALLITUS 2004

Puheenjohtaja Jaakko Kuusela

Varapuheenjohtaja Sakari Lehtinen

Jäsenet:

Ritva Aheinen, Salme Kaunisto, Heikki Kemppainen, Irma Kemppainen, Pirkko Lahti, Sirpa Paatero, Antti Palokangas, Matti Siltanen, Pirjo Salo, Pekka Salonen, Satu Taiveaho

Elohoivi

KURSSI- JA LOMAHOTELLI

ELOHOVI

Lamminpääntie 512

02880 VEIKKOLA

puh. (09) 2242 840

faksi (09) 2242 8411

elohovi@elohovi.com

www.elohovi.com

Hotellipäällikkö Riitta Ågrén

gsm 040 743 6862

riitta.agren@elohovi.com

Ihmisen puolella

SAK

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
Hakaniemenranta 1, 00531 Helsinki, puh. (09) 772 11
www.sak.fi

*Hyvää Joulua
Ja mitä Parhainta
Uutta Vuotta*

KANSAN
SIVISTYSRAHASTO

*Vuoden 2003 joulukorttimme
on taiteilija Ritva Nurmen käsialaa.*

www.sivistysrahasto.com

Onnittelemme 10-vuotiasta Elämäntapaliittoa

A-klinikkasäätiö ja Tiimi
onnittelevat
Suomen Elämäntapaliittoa

*Sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä
onnittelee 10-vuotiasta Suomen
Elämäntapaliittoa ja toivottaa
menestystä liitolle tärkeässä työssä
suomalaisten terveyden hyväksi.*

*Lähin hoitaja
– tärkein hoitaja*

Suomen lähi- ja perushoitajaliitto
www.superliitto.fi

Työväen Sivistysliitto TSL

**PELINRAKENTAJAT YHTEISTYÖSSÄ
EHKÄISEVÄ PÄIHDETYÖ
Raittustoimisto, Lappeenranta**

Elämântapaliiton syyskautta värättivät ehkäisevän päihdetyön saralla tehtävän perustyön tukemiseksi vitriteltyyn Ehkäisevän päihdetyön viikkoon ja YK:n köyhyyden ja syrjäytymisen vastaisena päivänä + yönä järjestettyyn Asunnottomien yöhön osallistumiset.

Ehkäisevän päihdetyön viikolla oli tavoitteena kansalaisten alkoholinkäytön vähentäminen 10 %:lla. Siihen liittyen oli tuotettu julistesarja, jossa oli neljä nasevaa iskulauseita: "Ei tippa vähemmän ole yhtään huono tapa", Juodaan vähemmän viinaa. Tullaan viisaammiksi näin.", "Hei, yhdet pienemmät ja sitten lasku." ja "Jos täytätte mun lasini, niin täyttäkää se pienempi, kiitos."

Kodittomalla ei ole helppoa, joten ei ihme mikäli silloin turvautuu ahdingossaan päihteesiin. Moninaisen ongelmavyyhdien vuoksi syntynyt Asunnottomien yö -kansalaisliike on ollut Elämântapaliiton vetovastuulla. Nyt apunamme oli siviilipalvelusmies **Jasu Pelkonen** ja hommat hoituivatkin sujuvasti. Yötulilla olleet totesivat kyseessä olevan "häikäisevän päihdetyön". Lisää yötapahtumista nettisivulta www.asunnottomienyo.fi.

Vuoden kohokohtiin liittyi liiton 10-vuotisuuden juhlinta, jonka yhteydessä myönnettiin neljä tunnustuspalkintoa elämäntapatoimijoille: Vuoden elämäntapaliittolaisiksi nimettiin helsinkiläinen **Timo Seutu**, Ihmisenvirka -tunnustus meni Lahteen **Tero Ketolalle**, yhdistystunnustuksen sai Porin seudun elämäntapayhdistys ja toimintakeskukset ansaitsi Hepolan asukastalo Kemistä.

Antti Honkonen

Terveystieteiden tutkimuskeskuksen (TEK) julistekampanjan avulla kyseltiin ihmisiltä suoraan, että "voisitko Sinä vähentää 10 prosenttia omasta alkoholinkäytöstäsi?".

Ehkäisevää ja häikäisevää päihdetyötä ja yötä

Elämântapaliitto muutti joulukuussa Hakaniemen Paasipuiston kupeille, osoitteeseen Paasivuorenkatu 5 B. Liiton henkilöstö käväisi hapenotossa puiston kuulujen nyrkkeilijäpatsaiden luona. Mainittakoon patsaiden mannekiineina olleen Helsingin Jyryn eli yhteistyökumppanijäsenemme urheilijoita. (f. ah!)

Kuva oik.: Syyskauden aikana liittomme oli mukana monissa messutapahtumissa esittelemässä ehkäisevän - omalla tavallamme häikäisevän - päihdetyömme palveluita, kuten tässä marraskuisilla Kauneus&Terveys -messuilla Helsingissä.

Kuudetta kertaa YK:n köyhyyden ja syrjäytymisen vastaisena päivänä vietetty Asunnottomien yö -tapahtuma herätteli taas päättäjiä niin Eduskunnasta kuin kuntasoillakin huomaamaan, että asunnottomuus on häpeäpilkku. (f. ah!)

TUL-Kuntopalveluiden Syksyn kuntoviikot -tapahtumasarjaan kuului yhteistyökumppanijäsenemme Korson Kaiun Vantaan Hakunilaan tekemä "Vallun kierros", MM-kävelijä Valentin Kosonen nimikkoreitti niin kilpa- kuin kuntokävelijöille. (f. ah!)

Jäsenjärjestöt:

marraskuu 2003

Perustajaliitot (4):

Kansan Raittiusliitto ry (Helsinki)
Kunnon elämä ry (Helsinki)
Suomen Akateeminen
Raittiusliitto ry (Helsinki)
Suomen Elämäntapatoiminnan
Tuki ry (Helsinki)

Jäsenyhdistykset (22):

Elä Terveesti ry (Harjavalta)
Elämäntapayhdistysten
Tuki ry (Helsinki)
Helsingin Optimistit ry (H:ki)
Höyhtyän Sammontakojat ry (Oulu)
www.hoyhtyansammontakojat.fi
Joensuun Sammon Takojat ry (Joensuu)
Keski-Suomen
Elämäntapayhdistys ry (J:lä)
Kunnon Elämä Turun
Aluekeskus ry (Turku)
KRL:n Turun Piirijärjestö ry (Turku)
Kymenlaakson Elämäntapayhdistys
Kelo ry (Kotka)
Lapin Elämäntapayhdistys ry
Lappeenrannan Elämäntapayhdistys ry
Nuorten Kotkain Keskusliitto ry
www.kolumbus.fi/kotkaliitto
Pirkkalan elämäntapayhdistys
Elopilkku ry
Pirkanmaan Elämäntapayhdistys ry
(Tampere)
Pääkaupunkiseudun
Elämäntapayhdistys Eloset ry
Rautatieläisten Raittiusliitto ry
(Helsinki)
Salon Elämäntapayhdistys ry (Salo)
Suomen Työväen Urheiluliitto TUL ry
(Helsinki) www.tul.fi
Tampereen Raittiusseura ry (Tampere)
Tiurahovin Ystävät ry (Helsinki)
Turun Alueen Elämäntapayhdistys ry
(Turku)
Työväen Retkeilyliitto ry (Helsinki)
<http://personal.inet.fi/atk/trl/main.html>

Yhteistyökumppani- jäsenet (32):

E.T.U. -Elämän hallinta, Tuki ja
Uudistuminen ry (Turku)
ElämänSyrjässä ry (Turku)
Helsingin Jyry ry www.helsinginjyry.fi

[www.neuvokas.org/
elamantapa.html](http://www.neuvokas.org/elamantapa.html)

Helsingin Sosiaalinen
Oikeudenmukaisuus ry
HST:n Kunto-urheilijat ry (Oulu)
www.hstkunto-urheilijat.fi
Hyvinkään Paavolan Asukasyhdistys ry
Jyväseudun Työttömät ry
Kasvu ja kehitys ry (Tampere)
Kemi-Tornio seudun Sosiaalitalousyhdistys ry (Kemi)
Korson Kaiku ry (Vantaa)
www.korsonkaiku.fi
Kotkan Sosiaalidemokraattinen
Työväenyhdistys ry
Kuopion elämäntapayhdistys (Kuopio)
Lapuan Työnhakijat ry
Lintulammen Asukasyhdistys ry (Oulu)
Nokian Seudun Elämäntapayhdistys
Nokkolo ry
Oulun seudun Kunnon Elämä ry
Porin seudun elämäntapayhdistys ry
Potilasjärjestö Unettomat ry (Tampere)
<http://unettomat.info>
Päijät-Hämeen
Elämäntapayhdistys (Lahti)
www.neuvokas.org/elamantapa.html
Pääkaupunkiseudun Vuokralaiset ry
(Helsinki)
Raisio-Naantalin Fountain House ry
(Naantali)
Raision Työväen Raittiusyhdistys ry
Raision Vasemmistoliiton Kunnallisjärjestö ry www.vs-vas.fi/raisio
Rovaniemen Seudun
Mielenterveysseura ry
Sampolan Asukkaat ry (Pori)
Sosiaalidemokraattiset Nuoret ry
(Helsinki) www.demarinuoret.fi
Suomen Demokratian Pioneerien Liitto
- SDPL ry (Helsinki) www.sdpl.fi
Tampereen Seudun Työllisyyden Edistämisyhdistys Puhtia ry
Tapanilan Työväenyhdistys ry (Helsinki)
Turun Seudun Työttömät ry
www.turunseuduntyottomat.fi
Vantaan Työttömät ry
Voimistelu- ja urheiluseura
Oulun Tarmo ry
www.ouluntarmo.fi

[http://personal.inet.fi/
atk/trl/main.html](http://personal.inet.fi/atk/trl/main.html)

www.tul.fi

[www.kolumbus.fi/
kotkaliitto](http://www.kolumbus.fi/kotkaliitto)

[www.hoyhtyan
sammontakojat.fi](http://www.hoyhtyan.sammontakojat.fi)

<http://unettomat.info>

Ristikon 3/2003 ratkaisu

Voittaja:

Seppo Söderholm, Lappeenranta
Palkinto, Elämäntapaliiton essu,
on lähetetty voittajalle.

Elämäntapaliitto muutti

Elämäntapaliiton toimisto muutti joulukuun alussa uusiin tiloihin, mutta pysyi edelleen Hakaniemessä. Uusi osoite on Paasivuorenkatu 5 B, 7. krs, 00530 Helsinki. Muut yhteystiedot pysyivät ennallaan. ●

Onko hallussasi materiaalia työväen raittiusliikkeestä?

Työväen raittiusliike täyttää kymmenen vuoden kuluttua 100 vuotta. Tärkeä historia ei saa jäädä unohduksiin. Mikäli lukijoillamme on hallussaan materiaalia – esim. pöytäkirjoja, kuvia tms. työväen raittiusliikkeen taipaleelta, pyydämme niitä historiankirjoittajien käyttöön. Materiaalit voi toimittaa Elämäntapaliittoon. ●

Vauvavoimaa-vaatteita!

Vauvat ja vanhemmat voivat nyt pukeutua yhtenäisiin asuihin, kun Vauvavoimaa-projekti teetti bodyja ja t-paitoja. Bodyja on saatavilla kokoja 50, 60 ja 70 cm ja t-paitoja 70, 80 cm, M, L ja XXL. Isoin paidoista sopinee vaikka odotusajan paidaksi.

Pohjaväri on kaikissa valkoinen, edessä Vauvavoimaa-logo. Kotimaista laatua, tuotteet on ommellut Aution Neule.

Bodyjen hinta on 12 € / kpl, vauvakoisten t-paitojen 10 € / kpl ja aikuisten t-paitojen 15 € / kpl. Tilaukset: Elämäntapaliitto, p. (09) 4132 1100, elo@elamantapaliitto.fi ●

Otolla 7,5 kk päällä Vauvavoimaa-body.

Uutuuskirja:

Naura ja rentoudu

Elämäntapaliitto on julkaissut **Tiina ja Vesa Karvisen** kirjoittaman kirjan Naura ja rentoudu, ryhmänauruterapian opas.

Kirjaan on koottu harjoituksia, joilla vi-

Tiina ja Vesa Karvinen opettavat rentoutumaan nauramalla.

rität nopeasti nauravaisen tunnelman, vapautat luovuuden kukkimaan ja rentoutat tehokkaasti osanottajat. Sopii erityisesti tiimien vetäjille, kerhojen ohjaajille, koulutajille ja kaikille ihmisten naurattamisesta kiinnostuneille.

Kirjan on kierrekantinen, taskuun sopiva malli ja siinä on 46 sivua. Hinta: 11€. Tilaukset: Elämäntapaliitto, puh. (09) 4132 1100, elo@elamantapaliitto.fi ●

Kevään hiihtomatkat

Tiurahoviin: 26.3.–1.4.

& 31.3.–6.4. & 5.4.–11.4.

Tunnelmallinen Tiurahovi ja valkoiset hanget kutsuvat hiihtäjiä, laskettelijoita ja ulkoilijoita Lappiin!

Hinta täsmentyy myöhemmin, mutta siihen sis. bussimatkat, retkikuljetukset Ylläkselle, kerran Pallakselle ja Leville, kämppämajoitus Tiurahovissa, ruokailut (aamupala, retkievät, päivällinen, saunakahvit), sauna päivittäin, ohjatut hiihtoretket ja kuljetukset rinteisiin sekä iltakuljetukset Äkäslompoloon 2 x viikossa. Hissiliput ja iltarientojen pääsymaksut eivät sisälly hintaan.

Matkan järjestävät yhteistyössä Elämäntapaliitto, Elostet ja Tiurahovin Ystävät.

Lisätietoja ja ilmoittautumiset: Marja Saavalainen, p. (09) 4132 1107, marja.saavalainen@elamantapaliitto.fi ●

Anna lapselle raitis joulou

Lapsi odottaa joulua. Arvokkain joululahja lapselle on saada viettää kiireetöntä ja huoletona aikaa läheisten kanssa. Katsele joulua lapsen silmin ja anna sen vaikuttaa valintoihisi. Näin voit itsekkin tavoittaa sitä aitoa tunnelmaa, jota joululta odotat.

Joulun alla kuudetta kertaa käynnistyvä tiedotuskampanja ”Anna lapselle raitis joulou” haluaa muistuttaa TV- ja radiotietoisuuden sekä julistein joulutunnelman vaalimisesta. Kampanjan järjestää Raittiuden Ystävät ry yhteistyössä viidentoista terveydenhuollon, lastensuojelun ja ehkäisevän päihdetyön järjestön kanssa.

Kampanjaa toteuttavat yhteistyössä: Raittiuden Ystävät, Elämä On Parasta Huumetta, ETRA-liitto Lappeenrannan kaupungin raittiusliiketoimisto, Lastentarhanopettajaliitto, Maito ja Terveys, Mannerheimin Lastensuojeluliitto, Naistenkartano, Nykterhetsförbundet FSN-MHF, Sininauhaliitto, Suomen Elämäntapaliitto, Suomen Terveystieteiden tutkimuskeskus, Suomen Valkonauhaliitto, Suomen Vanhempainliitto, TEHY, Terveys-Hälsan.

Lisätietoja: toiminnanjohtaja Tom Anthoni-Koivuluhta, Raittiuden Ystävät ry, puh. 040 773 9706. ●

Mika Pyykkö TEK:n toiminnanjohtajaksi

Terveyden edistämisen keskuksen uusi toiminnanjohtaja on yhteiskuntatieteiden maisteri **Mika Pyykkö** (s. 1963).

Terveyden edistämisen keskuksen uusi toiminnanjohtaja Mika Pyykkö.

Hän työskentelee aiemmin Suomen Sydänliiton kehittämispäällikkönä. Hän aloitti Sydänliitossa vuonna 1995 liikuntaohjelman projektipäällikkönä ja on sittemmin osallistunut moniin liiton projekteihin ja hankkeisiin. Sydänliittoon Pyykkö siirtyi aikanaan UKK-instituutista.

Mika Pyykkö aloitti tehtävässään Terveyden edistämisen keskuksen toiminnanjohtajana joulukuun alussa. Hänen edeltäjänsä, **Harri Vertio**, siirtyi silloin Suomen Syöpäyhdistyksen pääsihteeriksi. ●

USKALLA

SANOA EI
PÄIHTEILLE JA
VÄKIVALLALLE

USKALLA-ohjelma on hyvä ehkäisevän päihdetyön koulutusohjelma yläasteen 7. luokkalaisille. Ohjelma käsittää 9-18 oppituntia + päätöksen. Ohjelmaa varten on saatavissa oppilasaineisto, johon kuuluu työkirjan ohella viivotin, kynä, T-paita ja diplomi.

Opettajille ja muille ohjelman toteutukseen osallistuville on laaja käsikirja yksityiskohtaisin ohjein.

USKALLA-ohjelma ei korvaa ja poista muun alkoholia, tupakkaa ja huumeita koskevan opetuksen tarvetta kunnissa vaan täydentää ja syventää niitä erinomaisesti.

Ohjelman avulla luodaan pitävä pohja pitkäjänteiselle ennaltaehkäisevälle toiminnalle, joka jatkuu läpi koko peruskoulun.

Uskalla-ohjelmaa toteutetaan parhaillaan 25 suomenkielisessä ja 18 ruotsinkielisessä kunnassa ja koulutuksessa on mukana noin 4.500 7-luokan oppilasta!

USKALLA-ohjelma on hyvä sijoitus tulevaisuuteen!

- USKALLA-ohjelman tavoitteena on oppilaiden positiivisten asenteiden vahvistaminen ja saada nuoriso sanomaan ei päihteille ja väkivallalle.
- USKALLA-ohjelma toteutetaan yhteistyössä koulun, poliisin ja kansalaisjärjestöjen kanssa.
- USKALLA-ohjelma käsittää kaikkiaan kuusi eri osa-alueita:
 - **Kaveruus** (2-4 tuntia)
 - **Laki ja oikeus** (2-4 tuntia)
 - **Tupakka** (1-2 tuntia)
 - **Alkoholi** (2-4 tuntia)
 - **Huumeet** (1-2 tuntia)
 - **Median vaikutus** (1-2 tuntia)
- Kaikille USKALLA-ohjelman toteutukseen osallistuville henkilöille järjestetään ennen ohjelman aloittamista tarvittava koulutus.
- USKALLA-ohjelman kustannuksista vastaavat kunnat ja/tai koulut mahdollisten sponsoreiden kanssa. Kustannukset ovat seuraavat:
 - oppilasaineisto 10 euroa
 - opettajan kansio 25 euroa (sis.oppilasain.)
- USKALLA-ohjelma sovelletaan aina paikalliseen tilanteeseen ja tarpeisiin.
- USKALLA-ohjelma on käytössä jo lähes 50 koulussa

Kysy lisätietoja USKALLA-ohjelmasta ja miten se voidaan käynnistää teidän koulussanne. Katso Uskalla-kotisivut: www.fsn-mhf.fi/uskalla

Nykterhetsförbundet FSN-MHF ry,
Tiilitehtaankatu 47, 65100 Vaasa
Puh.06-3180900, fax 06-3180920
rainer.pendolin@fsn-mhf.fi

Anna lapselle raitis joulu

Raittiuden Ystävät, Ilmari Oja Puusta Huumetta, ETRA-Riina, Lapsenystävien kaupungin neuvotteluyksikkö, Lastentarhanopettajaliitto, Mahti ja Terveys, Mannerheimin Lastensuojeluliitto, Naistenkartans, Nykterhetsförbundet FSN-MHF, Sirkka-Hallitus, Suomen Elämäntapa-liitto, Suomen Terveystieteiden tutkimuskeskus, Suomen Väkivallattomuusliitto, TEHY, Terveystieteiden tutkimuskeskus

Sosiaali- ja terveysministeriö on tukenut hanketta

**Kiitos
kuluneen vuoden
yhteistyöstä ja
Hyvää Vuotta 2004!
Raittiuden Ystävät ry**

.KE73
Palautusosoite:
Elämäntapaliitto
Hämeentie 8 A
00500 Helsinki

Myötätöteen kansia vuosilta 1993-2000

